

SLOVENSKI

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL "Naš tisk" / Direktor: Rudi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska: tiskarna "Slov. poročevalca" / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 3, telefon 23-522 do 23-524 / Uprava: Ljubljana, Čopova ulica 50-III., telefon 22-575 in 22-621 / Oglašni oddelki: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Nafodne banke 601-T-163 / Mesečna naročnina 200 din

Poročevalec

Dnevni red Generalne skupščine OZN

Za osmo redno zasedanje Generalne skupščine OZN je pripravljen začetni dnevni red, ki obsega 58 točk. Prvi seji bo predsedoval

L. Pearson, predsednik VII. Generalne skupščine OZN, ki bo predsedoval tudi osmi skupščini do izvolitve njenega predsednika.

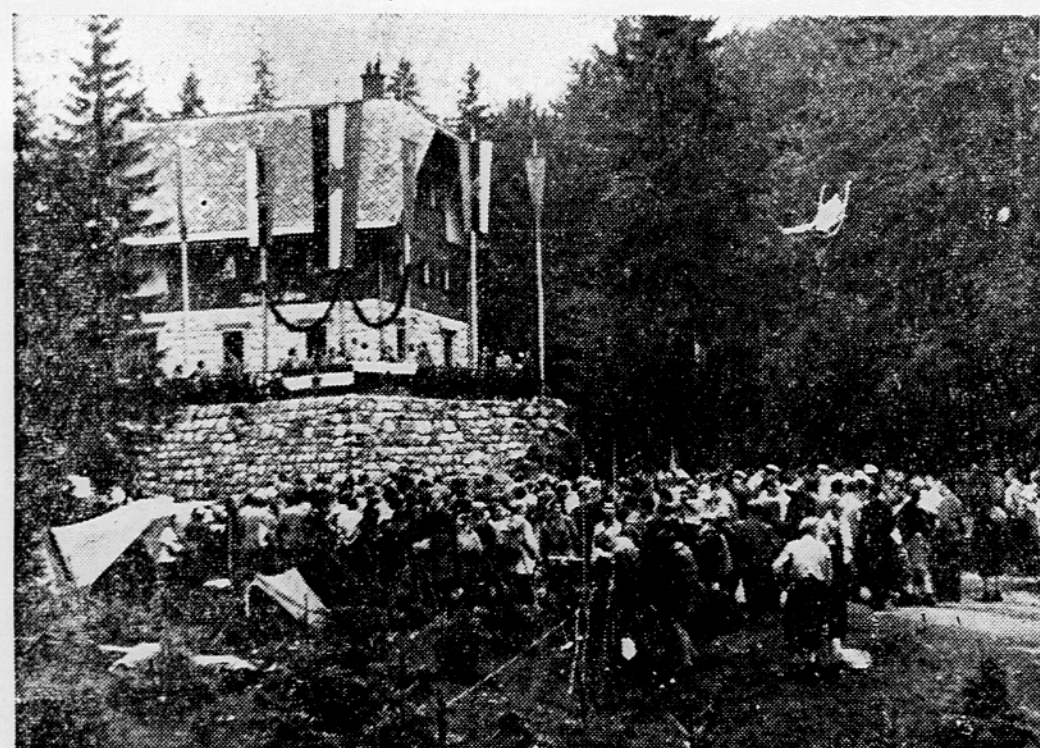
Agrarne reforme v Boliviji

La Paz, 3. avgusta. Predsednik Bolivije dr. Viktor Paz Estensoro je podpisal odredbo o agrarni reformi, ki je osvojila 2 in pol milijona kmečkih delavcev najemniškega dela. Po tej odredbi bo zemlja, ki so jo do sedaj obdelovali kot dninarji, postala njihova last. Odredba določa, da bodo vsi odrasli Bolivijci, ki bodo želeli delati v kmetijstvu, dobili določeno površino zemlje po dveh letih kmečkega dela. Sedanji lastniki razlašene zemlje bodo dobili odškodnino, ki bo odmerjena po sedanjih vrednostih zemljišča in ki bo izplačana v 25 letih.

Skepi XII. plenuma sindikata kemične industrije Slovenije

Ruše, 3. avg. XII. plenum sindikata kemične industrije Slovenije, ki je dva dni zasedal v dvorani industrijske sole tovarne dušika v Rušah, je ob zaključku sprejel med drugim naslednje važnejše sklepe:

1. Vsa večja podjetja naj uvedejo službo higiensko-tehnične zaščite dela. 2. Uvedejo naj redne zdravniške preglede vseh delovnih mest, kjer so najbolj pogosto pojavi poklicnih obolenj. 3. Podjetja naj se tesneje povežejo z organi inspekcije. 4. V proizvodnji naj se bo bolj zaščitilo žlahti žene. 5. V vseh podjetjih naj bodo moštri in tehnično osebje še posebej zadolženi za pravilno izvajanje tehničnih predpisov in higiensko-tehnične zaščite. 6. Najstrožje naj se kaznujejo povzročitelji obratnih nesreč. 7. Podjetja, v katerih so neupravičeno visoki odstotki nesreč in boleznij, naj bi plačevala večji odstotek socialnega zavarovanja. 8. Podjetja naj iz presežkov in sredstev za prosto razpolaganje uporabljajo večje vsote za ureditev sanitarnih naprav, za popravila stanovanj in gradnjo novih stavb. 9. V podjetjih naj se bo bolj zaostri pravilno izvajanje zakona o socialnem zavarovanju.

Na nedeljski proslavi slovenskega planinstva se je pri Aljaževem domu v Vratih zbralo 4000 planincev

kanadski delegat, ki bo vodil tudi volitve predsednika in podpredsednika. Potem bo skupščina sprejela dnevni red ter začela glavno razpravo s poročilom generalnega sekretarja o delu OZN. Sledila bodo poročila predstavnikov varnostnega, ekonomsko-socialnega in skrbniškega sveta. Po teh poročilih bodo volili tri člane varnostnega sveta, šest članov ekonomsko-socialnega sveta, člane skrbniškega sveta ter člane komisije za mednarodno pravo.

V ospredju razprav je korejsko vprašanje ter bo najprej poročala komisija OZN za združitev in obnovo Koreje, potem pa generalni predstavnik OZN za obnovo Koreje.

O sprejemu novih članov bo poročal predstavnik posebnega odbora OZN. Naslednje važne točke dnevnega reda so: omejevanje vseh oboroženih sil po naročilu komisije za razorožitev, poročilo o dosedanjih preiskavah glede na obtožbe bakteriološkega vojskovanja vojaških sil OZN ter pritožba Burme zaradi nevarnosti kitajske agresije.

Več točk dnevnega reda bo zavzel ekonomski razvoj zaostalih držav. Razpravljali bodo o ustanovitvi posebnega sklada za delitev pomoči in dolgoročnih posojil ter o statusu mednarodne finančne korporacije. O razširjenem programu tehnične pomoči bo poročal ekonomsko-socialni svet na osnovi resolucije od konca leta 1952. Na dnevnem redu je tudi nadaljevanje dela mednarodnega sklada OZN za podpiranje otrok po resoluciji, ki je bila sprejeta konec leta 1950.

Iz področja skrbniškega sveta bo na prvem mestu problem zdru-

žitve ljudstva Eve in Toge, proučevali pa bodo tudi vprašanje jugozahodne Afrike po poročilu odbora, ki je bil ustanovljen konec lanskega leta.

Precizno točko tega zasedanja je namenjen tudi organizacijskim zadevam OZN.

Izjava indijskega veleposlanika v ZDA

Washington, 3. avg. (Reuter). Perzijski veleposlanik v Washingtonu Selah je podal izjavo v zvezi z ameriško napovedjo, da bo Perziji ukinjena pomoč zaradi delovanja prokomunistske stranke Tudeh. Ameriški minister za zunanje zadeve Dulles je namreč nedavno izjavil, da je v Perziji volitve te prokomunistične stranke čedalje močnejši zaradi tolerantnosti predsednika perzijske vlade Mošadika. Perzijski veleposlanik je poudarjal, da je bila stranka Tudeh prepovedana že leta 1947 in če bi sedaj zaradi nje vzeli Perziji ameriško pomoč, bi bilo to ravno tako, kakor če bi na smrt bolnemu človeku odklonili transfuzijo.

Posvetovanja o sestavi nove italijanske vlade

Piccioni še ni ničesar povedal o smeri novega kabineta, pričakuje pa vlado desne koalicije

Rim, 3. avg. (Tanjug) Appilio Piccioni, ki je večeraj z rezervno prejel mandat za sestavo nove italijanske vlade, je začel zelo oprežno s političnimi posvetovanji. Piccioni še ni sporočil, kakšna bo smer novega kabineta in tudi ni poročal ali pomeni njegovo imenovanje ob-

Cesare Merzagora, predsednik poslanske zbornice

enem tudi novo smer v politiki krščansko-demokratske vlade. Prav zaradi tega tisk leve opozicije doslej še ni napadel Piccionija, čeprav je znano, da je Piccioni predstavnik desnega krila v krščansko-demokratski stranki. Tako levica, kot desna zahtevata spremembo politike na podlagi rezultatov, ki so jih dale zadnje parlamentarne volitve. Tako prvi kot drugi pričakujejo, da bo vlada osvojila vsaj del njihovih zahtev.

Po programu Piccionijevih posvetovanj je mogoče sklepati, da bo novi mandat poskušal okoli sebe zbrati najprej center. Piccioni je namreč začel svoje posvetovanje pri Saragatu, liberalcih in republikancih. V političnih krogih pa kljub temu menijo, da ta Piccionijev korak ne pomeni želje, da bi nova vlada nadaljevala s politiko centra, pač pa težnjo, da bi prišlo do nečisto možne rešitve, ki naj bi bila v sestavi vlade desne koalicije.

Med glavnimi problemi no-

Padanje cen žita v Srbiji

Kakor piše »Privredni pregled« z dne 2. avgusta 1953, so spričo ugodnega vremena, ki je pospešilo mlakev, tržišča z žitom v Srbiji iz dneva v dan bolj živa in cene hitro padajo. Donos žita je dober in po prvih rezultatih mlakev se lahko trdi, da bo letošnje povprečje donosa za 20% preseglo največje povprečje v letih po osvoboditvi.

Cena pšenice se giblje na trgu med 20 in 24 dinarjev, cena rži pa med 17 in 19 dinarjev. Le v nekaterih krajih, kjer se žetev še ni začela, je cena pšenice tudi 30 dinarjev. Zito-prometi plačujejo v svojih skladiščih nekontrahirano

pšenico po 20 din in rž po 17 din za kg. Prvih 7 dni odkupa so v Vojvodini odkupili okrog 45.000 ton pšenice, na področju ožje Srbije pa odkup še ni v polnem teku. Ker Zito-prometi pšenice v zrnu v glavnem ne prodajajo, njena dejanska prodajna cena še ni znana. Po današnjih kalkulacijah bo stala krušna moka v Srbiji od 1. avgusta dalje v prodaji na debelo 26 do 30 dinarjev, moka tipa »G« 35 do 40 dinarjev in moka »OG« 40 do 45 dinarjev.

V žitordnih področjih stanejo otrobi v prodaji na debelo 10 dinarjev, v nežitordnih pa je cena

otrobov zaradi prevoza od 2 do 3 dinarjev višja.

Jčmen stane na trgu 16 do 20 dinarjev, Zito-prometi pa ga plačujejo v svojih skladiščih po 15 din; le kontrahirani jčmen za pivovarne plačujejo za okrog 40% dražje. Oves se na trgu sicer še ni pojavil, Zito-prometi pa plačujejo zanj, kolikor pride do prodajnih ponudb. 15 dinarjev. Promet s koruzo je minimalen, cene na trgu pa so razmeroma visoke; v Vojvodini se gibljejo od 30 do 40 dinarjev.

Podobne ugodne vesti o padanju cen pšenice prihajajo tudi iz Pomoravja. Mlatilni stroji delajo ponekod noč in dan. V zelo redkih primerih je donos na hektar manjši od 2000 kg, mnogokje pa dosega tudi 3000 in celo 4000 kg.

Podobne so razmere tudi na trgu področja okrog Niša. Konec prejšnjega tedna je stala pšenica v Nišu 19 do 20 dinarjev, v Leskovcu 18, v Prokuplju in Kuršumlju 20, v Pirotu 27 itd. Najnižjo prodajno ceno je dosegla pšenica v Aleksincu, in to 14 do 16 dinarjev.

Seja mestnega zbora in zbora proizvajalcev MLO Maribor

Maribor, 3. avg. Danes popoldne je bila pod predsedstvom predsednika MLO tov. Milosa Ledinega XIII. skupna seja mestnega zbora in zbora proizvajalcev MLO Maribora. Današnji seji je poleg ljudskih odposlancev prisostvoval tudi ljudski poslanec, član izvršnega sveta LRS tov. Zoran Polič, ki je v razpravi ljudskih odbornikov dajal pojasnila na nekatera vprašanja o mestnih taksah in drugih finančnih

ve vlade je vprašanje, kdo bo dobil ministristvo za zunanje zadeve. Piccioni je naklonjen misli, da naj bi to ministristvo prevzel De Gasperi, ker bi Italija s tem dokazala zahodnim velesilam, da ne namerava spremeniti svoje dosedanje politike. Vendar prevladuje mnenje, da De Gasperi v vladi ne bo prevzel podježenega mesta. Zato se za najresnejšega kandidata za ministra za zunanje zadeve navaja dosedanj finančni minister Pella.

Rim, 3. avg. (r) Mandatar za sestavo nove vlade Piccioni se je večer sestal z vodjo socialdemokratske stranke Saragatom. Pred tem je imel sestaneke z vodjo liberalcev. Domnevajo, da bodo Piccionijeva posvetovanja trajala dva do tri dni. De Gasperi je medtem zapustil Rim in odpoval na počitnice v Trentinsko pokrajino.

Pred podpisom obrambne pogodbe med ZDA in Južno Korejo

Seul, 3. avgusta (UP). Ameriški minister za zunanje zadeve John Foster Dulles bo najbrž že ta teden podpisal obrambno pogodbo med ZDA in Južno Korejo. S tem sporazumom bodo ZDA dobile pravico vzdrževati svoje čete v Koreji vse do tlej, dokler bi to koristilo vzajemni varnosti. Pričakujejo, da bo Dulles končal svoje razgovore z južnokorejskim predsednikom Sing Man Rijem v štirih dneh. V spremstvu ameriškega zunanjega ministra Dullesa je v Korejo odpoval minister za vojsko Robert Stevens, ki je izdelal načrt obrambnega sporazuma med ZDA in Južno Korejo. Dulles in Sing Man Ri se

bosta razgovarjala samo o ne-

katerih spornih točkah.

Seul, 3. avgusta (r). V zvezi s prihodom zunanjega ministra ZDA Dullesa v Korejo izjavljajo v okolici predsednika Sing Man Rija, da ta ne namerava popustiti v svojem stališču glede bodočnosti Koreje. Sing Man Ri namerava zahtevati odobritev vlade ZDA za svojo politiko.

Danes je 15 višjih oficirjev južnokorejske vojske, med njimi šef generalnega štaba, odpovala na 9-mesečno vezbanje v ZDA.

Pan Mun Jom, 3. avgusta (r). V Kesong v Severni Koreji je iz ujetniških taborišč ob reki Jali prispelo prvih 400 zavezniških vojnih ujetnikov. V teku noči jih bodo obiskali zastopniki ameriškega, britanskega in danskega Rdečega križa.

Poveljnik vojske OZN v Koreji general Taylor je opozoril, da še ni znano, koliko ameriških vojnih ujetnikov se bo vrnilo iz Severne Koreje. ZDA pogrešajo 13 tisoč svojih vojakov.

Delegacija Letalske zveze potuje v Turčijo

Beograd, 3. avg. Jutri bo odpovala v Turčijo delegacija Letalske zveze Jugoslavije. Predstavniki Letalske zveze Slo-

bočan Sakota, podpredsednik, podpolkovnik Mihajlo Velimirovič, generalni sekretar, in Dimitar Aleksijevski, predsednik Zveze Makedonije, bodo v Turčiji 12 dni ter si bodo v tem času ogledali aeroklube, padalske šole, jadrane centre in druge letalske ustanove. Delegacija Letalske zveze bo s tem vrnila obisk turški Letalski zvezi, katere delegacija je bila pred kratkim v Jugoslaviji. Na poti iz Turčije domov bo jugoslovanska delegacija štiri dni v Atenah, kjer se bo s predstavnik grške Letalske zveze pogovorila o ustanovitvi balkanske letalske federacije.

General Gruenther v Nemčiji

Koblenc, 3. avg. (AFP). Vrhovni poveljnik sil Atlantskega pakta general Alfred Gruenther je prišel danes v okolico Koblenza, da bo obiskal središče pionirskih enot in prisostvoval njihovim vajam. Pozneje bo general Gruenther obiskal Baden-Baden, kjer bo imel posvetovanje z oficirji glavnega štaba francoskih vojaških sil. Obiskal bo tudi britansko cono Nemčije.

Nove poverilnice diplomatskih predstavnikov v Egiptu

Kairo, 3. avg. (AFP). Egiptovski minister za zunanje zadeve Fauzi je zahteval danes od najstarejšega člana diplomatskega zbora v Kairu, naj vsi tuji diplomatski predstavniki v Egiptu predložijo predsedniku republike Nagibu nove poverilnice svojih vlad. Novi pooblaščen avstrijski minister Wildonar je že danes izročil predsedniku republike Nagibu svoje poverilnice in je to prvič, da je general Nagib v svojstvu predsednika republike sprejel akreditivne kakega tujega diplomata.

Kosilo na čast g. Atleeja

Beograd, 3. avg. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Moša Pijade je priredil danes v ministrskem klubu svečano kosilo na čast šefa britanske laburistične stranke g. Clementa Atleeja.

Z britanske strani sta prisostvovala kosilu poleg g. Atleeja opolnomočeni minister — svetnik za gospodarska vprašanja britanskega veleposlanstva v Beogradu sir Francis Mudi in prvi sekretar veleposlanstva g. Edvard Mos.

Z jugoslovanske strani so bili na kosilu poleg podpredsednika Moše Pijade še predsednik izvršnega sveta LR Srbije Peter Stambolić, član zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović, Rodoljub Colaković, Osman Karabegović in Spasenija Babović, predsednik Zveznega sveta Ljudske skupščine Vladimir Simić, podpredsednik skupščine LR Srbije Ninko Petrović, generalni sekretar Centralnega sveta Zveze

sindikata Jugoslavije Ivan Božićević, predsednik mestnega ljudskega odbora Junica Jokić, generalni podpolkovnik Boško Siljegović, državna svetnika za zunanje zadeve Josip Djerdja in Jože Brilej ter drugi.

Grško-bolgarska obmejna komisija

Atene, 3. avg. (Reuter). Predstavnik grškega generalnega štaba je danes izjavil v Atenah, da so razgovori med člani grško-bolgarske obmejne komisije zadovoljivi. Komisija razpravlja o omejitvi sporih, ki so se od taktat, ko je bila določena demarkacijska črta leta 1951. Med Grčijo in Bolgarijo je bilo največ obmejnih sporov zaradi otokov reke Marice in teh sporov zdaj ta komisija ne more reševati, ker je reka Marica v zadnjih letih že večkrat spremenila svoj strugo in ker je njeno vodovje zdaj tako nizko, da se o otokih sploh ne da govoriti.

Sing Man Ri bo zahteval od vlade ZDA, naj odobri njegovo politiko — ZDA pogrešajo 13000 svojih vojakov

bosta razgovarjala samo o ne-

katerih spornih točkah.

Seul, 3. avgusta (r). V zvezi s prihodom zunanjega ministra ZDA Dullesa v Korejo izjavljajo v okolici predsednika Sing Man Rija, da ta ne namerava popustiti v svojem stališču glede bodočnosti Koreje. Sing Man Ri namerava zahtevati odobritev vlade ZDA za svojo politiko.

Danes je 15 višjih oficirjev južnokorejske vojske, med njimi šef generalnega štaba, odpovala na 9-mesečno vezbanje v ZDA.

Pan Mun Jom, 3. avgusta (r). V Kesong v Severni Koreji je iz ujetniških taborišč ob reki Jali prispelo prvih 400 zavezniških vojnih ujetnikov. V teku noči jih bodo obiskali zastopniki ameriškega, britanskega in danskega Rdečega križa.

Poveljnik vojske OZN v Koreji general Taylor je opozoril, da še ni znano, koliko ameriških vojnih ujetnikov se bo vrnilo iz Severne Koreje. ZDA pogrešajo 13 tisoč svojih vojakov.

Delegacija Letalske zveze potuje v Turčijo

Beograd, 3. avg. Jutri bo odpovala v Turčijo delegacija Letalske zveze Jugoslavije. Predstavniki Letalske zveze Slo-

bočan Sakota, podpredsednik, podpolkovnik Mihajlo Velimirovič, generalni sekretar, in Dimitar Aleksijevski, predsednik Zveze Makedonije, bodo v Turčiji 12 dni ter si bodo v tem času ogledali aeroklube, padalske šole, jadrane centre in druge letalske ustanove. Delegacija Letalske zveze bo s tem vrnila obisk turški Letalski zvezi, katere delegacija je bila pred kratkim v Jugoslaviji. Na poti iz Turčije domov bo jugoslovanska delegacija štiri dni v Atenah, kjer se bo s predstavnik grške Letalske zveze pogovorila o ustanovitvi balkanske letalske federacije.

Radio Peking je sporočil, da so končane vse priprave za repatriacijo vojnih ujetnikov Združenega poveljstva. Prva skupina britanskih, ameriških, avstralskih, turških, filipinskih in kolumbijskih vojnih ujetnikov bo danes z vlakom prispela v Kesong.

Radio Peking je tudi sporočil, da je danes prišlo v Kesong 63 članov češkega in poljskega osebja v komisiji nevtralnih držav za kontrolo korejskega premirja.

Svedski general Gradstrom je sporočil, da so se nevtralne države — članice komisije za nadzorstvo premirja na Koreji sporazumele, da bodo 8. avgusta poslale svoje nevtralne skupine na inspekcijo v Severno in Južno Korejo.

Revizija japonsko-ameriške pogodbe

Tokio, 3. avgusta (Reuter). V krogih japonske vlade izjavljajo, da bosta Japonska in ZDA že ta teden začeli z razgovori o reviziji pogodbe, po kateri imajo oborožene sile ZDA pravico na ozemlju Japonske vzdrževati svoja oporišča. Japonska želi, da bi se ta pogodba spreminila tako, da bi Japonska sodišča imela jurisdikcijo nad pripadniki ameriških oboroženih sil in ameriški civilisti, ki so dodeljeni oboroženim silam. Ta jurisdikcija naj bi veljala za prekrške in zločine na japonskem ozemlju izven ameriških oporišč.

Japonska spodnja zbornica je danes s 129 proti 133 glasovi zavrnila resolucijo, s katero naj bi bilo izraženo neupanje ministru za zunanje zadeve Okazakiu. To resolucijo je v imenu desnih in levih socialistov predložil Seiči Kacumada. Kacumada je pri tem izjavil, da je sprejetje resolucije nujno potrebno, če hoče Japonska obnoviti diplomatske odnose s Kitajsko in Sovjetsko zvezo.

Zoper negativne pojave v trgovini, za zaščito interesov potrošnikov

Določbe v osnutku nove uredbe o trgovinski dejavnosti streme zlasti za odpravo monopola — Pro-dajalna kot osnovna organizacijska oblika trgovinske dejavnosti — Nadzorstvo ljudskih odborov — Presežni dohodki se bodo obdavčevali v korist skupnosti

Med raznim načrti gospodarskih uredb, ki so bile dne 2. avgusta v javno razpravo, je tudi osnutek uredbe o trgovinski dejavnosti in o trgovinskih podjetjih in o trgovinah, o katerem smo poročali v našem listu dne 26. julija. V zvezi s tem osnutkom je beograjska »Politika« zaprosila Osmana Karabegovića, člana za intervju glede na nekatera najbolj aktualna vprašanja v trgovini. Iz tega intervjuja posnemamo naslednje:

Preden je prešel Osman Karabegović na konkretne pripombe k osnutku zgoraj navedene uredbe, je poudaril koristnost javne razprave, ki se je vodila v naših časopisih prav zadnje čase v trgovinski dejavnosti in mnogih napakah v trgovini. Pri tem se je dotaknil zlasti neupravičeno visokih zaslužkov, monopolov, raznih spekulacij na tržišču s ciljem, da se obdržijo cene na določenem nivoju itd. Pokazalo se je, da je dejal, da je prav v trgovini kontrola družbe zelo potrebna, ker je v tej gospodarski panogi, vsaj v današnjih pogojih, še največ možnosti za samovoljnost in razne negativne vplive.

Zlasti se je Osman Karabegović ustavil pri monopolističnih pojavih v trgovini. S tem v zvezi je poudaril, da stara organizacijska oblika trgovske mreže, za katero so značilna maloštevilna podjetja z velikim številom lastnih prodajalnih, ne ustrezajo več doseženi stopnji našega gospodarskega razvoja, kar omejuje konkurenčnost v okviru sproščenega trga na minimum. V mnogih mestih imamo le eno ali dve podjetji, od katerih ima vsako tudi do 70 prodajalnih, s čimer imajo seveda na področju blagovnega prometa popoln monopol. Zato predvideva načrt nove uredbe, da bo osnovna organizacijska oblika v trgovini prodajalna, medtem ko bo dosežena organizacija v obliki podjetja ostala le še v zunanjetrgovinski dejavnosti, in v trgovini na debelo. S tem bo prišlo delavsko samoupravljanje v trgovini mnogo bolj do izražaja kakor doslej. Prodajalne se bodo ustanovljale v skladu s splošnimi predpisi, ki veljajo za ustanavljanje gospodarskih organizacij, vendar bodo seveda morale izpolnjevati določene posebne pogoje za opravljanje trgovske dejavnosti. Med temi pogoji so strokovni kader, poslovni prostori, tehnična, sanitarna in druga oprema itd. Karabegović je izrazil mnenje, da je še danes, ne da bi čakali na sprejetje nove uredbe, mogoče začeti s osamosvojitvijo posameznih večjih podjetij, oziroma z razbijanjem teh podjetij na posamezne prodajalne, in to ne glede na vrsto njihovega poslovanja. Takšna decentralizacija bi bila zelo koristna tudi v gostinstvu, kjer obstoj enako velikih, a maloštevilnih gostinskih podjetij z velikim številom gostinskih obratov onemogoča konkurenco in povzroča visoke cene.

V nadaljnjem je Osman Karabegović govoril o ukrepih, ki naj bi jih sprejeli ljudski odbori, in sicer po inspekciji tržišča. Tem inspekcijam bodo pomagali sveti potrošnikov, ki jih bodo potrošniki volili na zborih volivcev. Ti sveti potrošnikov bi dajali svoje pripombe tudi k obdavčevanju presežka plačnega sklada trgovinskih podjetij in prodajalnih, in jim pregledovali celo njihove račune. Sestankom svetov bi prisostvovali organi inspekcije, zastopniki svetov potrošnikov pa sestankom delavskega sveta prodajalne ali podjetja.

Glede nekdanje mreže v trgovini je Karabegović dejal, da nanjo v osnutku nove uredbe ni bilo mogoče pristati, ker predstavlja marža administrativni ukrep, ki ne bi bil v skladu z našim današnjim gospodarskim razvojem. Zato bo dohodke prodajalne in trgovskega podjetja predstavljala razlika med nabavno in prodajno ceno, vendar s to omejitvijo, da trgovska podjetja v prihodnje ne bodo mogla sama razpolagati z velikimi denarnimi sredstvi. Če bo namreč prodajalna ali trgovsko podjetje doseglo razliko, ki bo večja od zneska, ki je potreben za kritje njenih stroškov poslovanja,

bo razlika predstavljala dobiček, ki se bo obdavčeval. Davčna stopnja na ta dobiček bo določena v družbenem planu okraja, oziroma mesta in bo lahko različna za razne panoge trgovine, kakor tudi za posebne vrste trgovine (za trgovino na debelo, za trgovino na drobno, za izvoz, odkup itd.). Del sredstev iz davka na ta dobiček bo moral okraj, oziroma mesto obvezno uporabiti za napredek trgovinske dejavnosti na svojem področju, drugi del pa bi šel še pred

odločitvijo dosežene razlike za povečanje minimalnega plačnega sklada. Po dosežanju osnutka naj bi se večji ali manjši del dobička pred njegovo obdavčitvijo izločil tudi v rezervni sklad, iz katerega bi lahko prodajalna ali podjetje krilo izgube, do katerih bi utegnili priti v poslovanju. Tudi odplačevanje anuitet za dolgoročne kredite, za katere jamči ljudski odbor, bi se zagotovilo iz dela tega dobička še pred njegovo obdavčitvijo. Vse te določbe v načrtu nove uredbe dajejo trgovini dovolj vzpodbude za dobro delo in za pravilno opravljanje nalog, ki jih ima v naši družbeni skupnosti.

Ob koncu je Osman Karabegović izrazil prepričanje, da bodo ti ukrepi pomagali odstraniti mnoge negativne pojave v naši trgovini in da bodo pripomogli k stabilizaciji našega tržišča sploh.

Trojna slavnost šolskega centra za zveze JLA

V nedeljo, 2. avgusta je imel šolski center za zveze JLA trojno slavnost. Tega dne je končal solanje razred aplikacijske šole za zveze, šesti razred gojenec šole aktivnih oficirjev za zvezo in tečaj za izpopolnitev aktivnih podoficirjev. Proslave so se udeležili zastopnik generalnega štaba JLA in uprave za zvezo JLA polkovnik inž. Danon Miša, zastopnik strelskega korpusa, letalske oficirske šole, ljudske oblasti, Zveze komunistov, SZDL, Združenje rezervnih oficirjev in množičnih organizacij.

Svečanost se je začela z nastopom vseh panog. Zatem je načelnik šolskega centra polkovnik Bogdan Trgovčević prečital načrdo vrhovnega komandanta o napredovanju gojencev v čin aktivnih podoficirjev za zvezo. Iz navedbe je razvidno, da so slušatelji in gojenci z zelo dobrim uspehom dokončali šolanje.

Ta uspeh je toliko pomembnejši, ker se je učni načrt sprito prenehanja prilila naj-sodobnejših naprav, s katerimi se vsakodnevno izpopolnjuje oprema naše armade, neprestano širi. Kljub strogi oceni ni niti eden gojenec padel in tudi nobena popravna izpita ni bilo.

Po pozdravnih govorih je polkovnik Danon čestital Titovim gojencem in jim izročil častne diplome. Za Titove gojence so bili proglasoni podporočniki Borislav Šobić, Boltežar Lahot in Risto Žerajčić. Slavnost je bila zaključena s svečanim mimohodom vseh enot šolskega centra za zvezo JLA pred okusno okrašenim tribunom, na kateri so bili starejši centra in gostje. Naša ljudska armada pa je do-bila spet novo število oficirjev, strokovno podkovanih, vojaško izvežebanih ter ideološko-politično utrjenih.

B. P.

Holandski strokovnjaki za zdravljenje zelišč v Jugoslaviji

Beograd, 3. avg. Po krašjem bivanju v nekaterih mestih Vojvodine so prišli danes v Beograd holandski strokovnjaki za zdravljenje in oljna zelišča, dr. Burg, pomočnik ministra za kmetstvo Holandije in dr. Bang, direktor kmetijskega inštituta iz Vegeningena. Predpode so imeli sestank v podjetju »Seme« z našimi strokovnjaki, jutri pa odpotujejo

v nekatera mesta v Srbiji, Makedoniji, Dalmaciji in Sloveniji.

Holandski strokovnjaki obiskujejo naše inštitute in centre za gojenje zdravih zelišč ter proučujejo možnosti za pridobivanje teh zelišč v Jugoslaviji. Med svojim bivanjem v naši državi bodo verjetno razgovarjali tudi s pristojnimi ustanovami o izvozu zdravih zelišč v Holandijo.

Iznajdba, ki nam prihrani milijarde

Zagreb, 3. avg. Dr. ing. Vladimir Stubičanin in ing. Antun Strmac sta iznašla nov način gradnje podvodnih pregrad za hidrocentrale. Gre za tako imenovani gelciment, ki je zaradi svoje velike gostote v vodi zelo odporen, a se v času, ko se vbrizga v teren, nahaja v tekočem stanju. Zmes, ki so jo uporabljali pri takih delih doslej, t. j. cementno mleko, se je izgubljalo v razpokah kraških terenov, zaradi česar je bila potrebna izredno velika. Po dosežanju računih bodo znali prihraniti na gradbiščih, na katerih preizkušajo sedaj novo metodo z gel-cementom, okrog 6 milijard dinarjev, medtem ko bodo znali prihraniti na drugih gradbiščih desetine milijonov dinarjev.

Po izjavi strokovnjakov so dali prvi poizkusi na gradbišču hidrocentrale na Vrbsu zelo dobre uspehe. Ta cement uporablja že tudi na gradbiščih hidrocentral Mavrovo, Glava Zete in na

izlivu reke Cetine. Uspehi so bili povsod prav dobri.

Inž. Stubičanin in Strmac sta iznašla tudi postopek za pridobivanje tako imenovanega kaloidnega cementa, ki se uporablja pri injekcijah v gradbeništvu in omogoča izdelavo betona v jakosti, ki presega jakost navadnega cementa. O rezultatih teh preiskav bo sta poročala na kongresu geometričnikov septembra letos v Zürichu.

V Turčiji bo letos manjši pridelek tobaka, kakor so se nadejali. Pridelek tobaka bo znašal letos okoli 100.000 ton. Sprva so računali na 110.000 ton. Največ tobaka pridelajo v Turčiji okrog Izmirja. Tu cenijo letošnji pridelek na 50.000 do 55.000 ton. Turški trgovski krogi računajo, da bo državni monopol odkupil približno četrtno letošnjega pridelka tobaka Svejaka.

Delegacija židovskih občin Jugoslavije na svetovnem židovskem kongresu

Beograd, 3. avgusta. Tretjega plenarnega zasedanja svetovnega židovskega kongresa, ki bo v Zenevi od 4. do 11. avgusta letos, se bodo udeležili tudi predstavniki Zveze židovskih občin Jugoslavije s predsednikom Zveze dr. Albertom Weissom na čelu. Delegacija jugoslovanskih židovskih občin je predvčerajšnjim odpotovala v Svicco.

Na dnevnem redu letošnjega zasedanja, na katerem bodo sodelovale židovske organizacije in ustanove iz 65 držav, so mnoga vprašanja, od katerih so najpomembnejša: položaj Židov v raznih deželah, posebno v deželah sovjetskega bloka in v muslimanskih deželah, kulturno sodelovanje med židovskimi skupnostmi v svetu, nevarnosti ponovnega pojavnja fašizma in nacizma, problemi kaznovanja vojni zločincev, židovske reparacijske zahteve do Nemčije in Avstrije, borba proti antisemitizmu, zaščita človeških in manjšinskih pravic, sodelovanje svetovnega židovskega kongresa z OZN in mednarodnimi organizacijami. Na zasedanju bo izvoljeno novo vodstvo svetovnega židovskega kongresa.

Nova potniška ladja »Aleksa Šantić«

Reka, 3. avg. Po uspešnih poskusnih vožnjah so izročili novo potniško motorno ladjo »Aleksa Šantić«, ki je bila zgrajena v puljski ladjedelnici, Jadranski linijski plovbi. »Šantić« je peta ladja iz serije modernih turističnih ladij, ki so že dane v promet. Ladje tega tipa imajo prostora za okrog 800 potnikov in voziijo s hitrostjo do 15 mi./u. Ladja »Šantić« bo vozila na progi Reka—Mali Lošinj. Sesta, zadnja ladja iz te serije bo dograjena do konca tega leta.

Kako dela SZDL v Škofji Loki

Občinski odbor SZDL v Škofji Loki je na svoji zadnji seji razpravljal o delu in nalogah organizacije, stremeci za tem, da pritegne k sodelovanju čim več članov SZDL. Na sestanku bodo obravnavali vse pereče probleme, da bo tako imel sleherni član priliko povedati svoje mnenje, pa tudi kritiko in nasvete. Posebna pozornost bodo posvetili kmetijstvu in se zavzeli za to, da se čim več gospodarjev vključi v kmetijske zadruge. Pri tem pa je treba kmetijsko zadržanost preusmeriti tako, da se ne bo brigalo zgolj za

Gospodarska razstava v Slovenjem Gradcu

Slovenj Gradec, 3. avgusta. Včeraj so slavnostno odprli v Slovenjem Gradcu veliko gospodarsko razstavo, ki jo je v glavnem organizirala okrajna Obrtna zbornica. Gospodarska razstava je v prostorih bivše vojašnice, zelo okusno opremljena in kaže moč in sposobnost obrti in lokalne industrije v slovenjegrskem okraju. Razstava bo odprta do 10. avgusta, dneva 9. in 10. avgust pa sta določena za sklepajenje kupelj.

Po otvoritvi je bil včeraj tudi večji kulturni in športni spored. Med drugim so nastopale folklorne skupine. Po slovenjegrskih ulicah so motoristi priridili motorne dirke, na zelenem travniku je bila šaljiva nogometna tekma, jahači so se izkazali na konjskih dirkah, kegljači pa na mestnem keljskem tekmovalstvu. To sredo gostujejo v Slovenjem Gradcu v okviru gospodarske razstave Dravogradčani s komedijo »Zmešnjava nad zmešnjavami«, v soboto in nedeljo pa bo domača dramska družina uprizorila »Dobrega vojaka Svejkaka«.

V vsako hišo knjige Prešernov družbe!

Previdnostno električne v Srbiji in Makedoniji

O pocenitvi električne toka v Sloveniji smo poročali že v nedeljo, sedaj pa prihajajo vesti o skorajšnji pocenitvi električne toka iz Srbije in Makedonije. Tako so v obračunskem centru za elektro-gospodarstvo Srbije prišli do ugotovitve, da bi pocenitev mogla znesti 65 milijonov din, kar bi se poznalo pri ceni kilovatne ure takole: v industriji bi se 1 kWh pocenila za 54 para, v obrti za 1 din, za električni cestni promet 1.50 din in za vodovodne instalacije 1 din. Za tok v gospodinjstvih pocenitev trenutno ne pride v poštev. Tu so obravnavali le delno zmanjšanje dosežanega rednega prispevka.

Zgoraj omenjena pocenitev je v primeri s pocenitvijo v Sloveniji dokaj majhna, vendar je posledica dejstva, da imajo menijo, da bo mogoče šele v neki bližnji prihodnosti poceniti tok za nadaljnjih 200 milijonov din in sicer čim se bo po.

Pocenitev kruha v Makedoniji

Skoplje, 3. avg. Zadnje tri dni sta se v vsej Makedoniji pocenila kruh in moka. Tako stane sedaj v Ohridu kruh iz pol bele krušne moke 30 din (doslej 35 din), enaki kruh pa se je v Skoplju pocenil le za 4 din, tako da stane danes kilogram 31 din. Po kalkulaciji republiškega državnega žitnega fonda bi moral biti ta kruh v Skoplju cenejši od 30 din. Glede na to je bil mestnemu ljudskemu odboru že tudi dan ustrezen predlog, o katerem pa odbor še ni odločil.

Mestno pekarsko podjetje opravičuje sedanje ceno z velikimi stroški, ki jih ima pri proizvodnji 1 kg kruha in ki znašajo 11 din. C teh stroških pa pravijo drugi, da jih ni mogoče utemeljiti.

Kombinat svile Titov Veles

„Makedonka“ nova predilnica bombaža

Stip, 1. avg. Danes so v Stipu v okviru proslave 50 letnice ilindenske vstaje svečano predal v pogon veliko predilnico bombaža »Makedonka«. Poleg članov delovnega kolektiva in več tisoč meščanov iz Stipa in prebivalcev iz okolice, so svečanosti prisostvovali tudi člani republiškega izvršnega sveta Makedonije, generalni podpolkovnik

Mihajlo Apostolski in drugi. Otvoritvi tovarne so prisostvovali tudi predstavniki vseh delovnih kolektivov iz vse Makedonije. Predsednik delavskega sveta tovarne »Makedonka« je v uvodnem govoru poudaril, da je predilnica bombaža v Stipu največji industrijski objekt v tem delu republike in je za njeno izgradnjo in opremo bilo potrebno preko 2 milijarde dinarjev. Na 30.000 vretenih bo predilnica proizvajala letno 5100 ton bombažnega predvija v vrednosti okoli 8 milijard dinarjev in zaposlovala preko 1000 delavcev.

Za poštvalno delo na izgradnji in montiranju tovarne je delavski svet nagradil 127 delavcev in monterjev z denar. nimi nagradami in skupnem znesku pol milijona dinarjev.

Predilnica bombaža v Stipu bo proizvedla še letos preko 1000 ton bombažnega predvija. V njej bodo predelovali celotno letno proizvodnjo makedonskega bombaža, ki sedaj znaša okoli 2000 ton. Ko bo 1955. leta začela obratovati tudi tkalnica, ki je sedaj v izgradnji, bo skupaj s predilnico dajala letno 5000 ton predvija in preko 20 milijonov kvadratnih metrov bombažnega platna v vrednosti okoli 20 milijard dinarjev.

V Jugoslavijo bo prišel strokovnjak FAO za izsuševanje zemljišč

V začetku avgusta bo prišel v Jugoslavijo strokovnjak FAO Bastiaan Verhoeven, ki bo štiri mesece sodeloval pri proučevanju tistih zemljišč, ki jih nameravamo izsušiti v Bački in Vojvodini. Jugoslovanske tehničarje bo hkrati podučil o modernih metodah melioracij.

Huda nesreča zaradi eksplozije žveplenega arzenata

Kmetijske zadruge s pridom uporabljajo žvepleni arzenat to je sredstvo za zatiranje koleradskega hrošča. Uporabljajo ga tako, da ga s posebnimi brizgalnicami strosijo vbrizgavajo v zemljo, ogroženo od koleradskega hrošča. Tako je tudi kmetijska zadruga v Hotečih minul teden izkoristila ugodno in lepo vreme ter s arzenatom razkuževala krompiriška in ogrožena zemlja. Žvepleni arzenat je imela v skladišču zadruga doma. V četrtek, t. j. 30. julija okrog 14. ure so vaščani slišali močno eksplozijo. Takoj je

bila vsa vas na nogah. Poslovodja zadruge in njegov pomočnik sta se močno opečena reševala ognja. Poslovodja Jože Nagode, ki je posebej utrpel hude opekline po vsem telesu, se je valjal po pesku da bi tako ugasil gorečo lase, obleko in čevlje. Moč močne konstrukcije in prisbehnega duha je kljub hudim poškodbam prosil, naj gredo hitro po gasilce, da pogasijo ogenj, ki se je širil v skladišču. Moč se je namreč zavdelal še večje nesreče, ker so tam imeli drugo blago. Težko poškodovanemu Jožetu, kateremu je

meso viselo od rok, in njegovemu pomagocu so hitro odšli prvo pomoč in ju nato odnevali v ljubljansko bolnišnico. — Pred kratkim smo zvedeli, da sta oba izvirni in pretežitvi žvepleni arzenat, ki je curil iz razbite steklene posode, v bližnjo jama. Ker ni mogel odpreti pokrova za odtok v jama, si je pomagal z železnimi palci. Pri udarcu ob beton sklop podlaga je nastala iskra, zaradi katere se je vnel arzenat in povzročil tako silno eksplozijo, da je razbila vse šipe, odprla vrata in razmetala vse blago po vsem skladišču. Iz gostega dima sta zbežala ponesrečenca Jože in njegov pomočnik, ki bosta morala nekaj tednov zdraviti hude poškodbe.

Priporočljivo bi bilo, da dobavitelj tak nevarnega eksploziva »A« jevo skrbnostno pošlje zadruge in ostale, ki imajo z njim delo, o izredno previdnem ravnanju, da zopet kje drugje ne pride do take in morda še večje nesreče. (ING SIM)

Naklo je proslavilo svoj občinski praznik

Prebivalstvo občine Naklo pri Kraju je pred tednom prvič proslavilo svoj občinski praznik. Vse vasi v občini so bile za ta praznik okrašene z zelenjem, palomami, slikami naših voditeljev, zastavami in zastavicami. Pred vzhodi v vasi so bili postavljeni žaluzni stavoloki, da je za suni nji videz kazal svečano razpoloženje.

Na predvečer praznika je bila na bistrskem klancu pri Podbrezjah žalna svečanost na mestu, kjer je okupator pred 11 leti postrelil 59 talcev. Franc Cvekelj je v uvodnem govoru prikazal v kratkem zgodovino občine Naklo v času narodnosvobodilnega boja. Častno salvo je izstrelila enota JLA iz Kranja nad 1000 navzočih pa z enominutnim molkom počastilo spomin žrtve. Po končani svečanosti je bil predvajan na prostem film »Na svoji zemlji«, katerega si je ogledalo vse prebivalstvo, ki je bilo na svečanosti.

V nedeljo, 26. julija, je bila na grobu padlih obrcev II. bataljona Koroškega odreda v Strahinju žalna svečanost. Na grobu sta govorila prvoborba Gabriel Medić in Strahinja in Janez Mikar iz Senčurja. Častno salvo je izstrelila enota JLA iz Kranja, godba gar-

nizije JLA iz Škofje Loke je igrala žalostanke.

Popoldne je bila kulturna prireditev na vrtu Prosvetnega doma v Naklem. Predsednik Občinskega ljudskega odbora Naklo Peter Poličar je opisal v kratkem delu med NOB in po osvoboditvi pri graditvi socializma.

V sporedu so sodelovali pevski zbori KUD »Dobrava« Naklo, KUD »Triglav« Duple in mladinski pevski zbor gimnazija Duple, folklorna skupina iz tovarne »Inteksa« v Kraju, folklorna skupina iz gimnazije Duple in mladinski zbor iz Nakla s simbolično vajbo. Posebej so nastopili pevke iz Duple s folklornimi točkami. Med posameznimi točkami je igrala godba na pihala. — Po kulturnem sporedu je bilo ljudsko rajanje na prostem. Ob 20 zvečer je bil v nabito polni dvorani Prosvetnega doma v Naklem ponovno predvajana slovenski film »Na svoji zemlji«.

Proslave so se udeležili med številnimi gosti tudi tov. Tone Fajfar, član Izvršnega sveta LRS tov. Ivo Svetina, član CK ZKS, tov. Stane Benjak, podpredsednik LOMO Kranj, tov. Andrej Brovc predstavnik raznih organizacij in društev.

Gradnja najmodernejših tiskarne za tiskanje leksikonov v Zagrebu

Poleg stavbe Nakladnega zavoda Hrvatske gradijo v Zagrebu novo tiskarno, ki bo opremljena z najmodernejšimi stroji. Naročeni so v Angliji. Precej teh strojev je že prispelo v Zagreb. Ti stroji za tiskanje v večbarvnem tisku in za naveden tisk ter bakrotisk predstavljajo zadnje pridobitve tehnike na tem področju. Ko bo tiskarna dokončana, bo najmodernejša v naši državi.

Razen strojev so naročili specialni monotyp stavni stroji

za tisk in specialni stavki (matrice), tako da so mnoge znake sploh prvič izdelali v Angliji. Za črko »a« je na primer v teh strojih 121 oznak za mnoge druge črke pa tudi po 10 naglasov, oznak in preglasov. S temi stroji je mogoče tiskati še tako obširna leksikografska dela.

Del strojev je že montiran in in že obratujejo, ostala dela pa bodo končana do konca leta, ko bodo s polno paro začeli tiskati prve leksikografske pole. (M. B.)

Letalec Vlado Boltar se je smrtno ponesrečil

Spet je smrt neusmiljeno posegla v našo sredo. V nedeljo se je na letalskem mitingu v Postojni ponesrečil z jadralnim letalom ljubljancin Vlado Boltar. Ko stojimo danes ob njegovem odprtem grobu, se nehoti spominjamo vseh onih junakov, ki osvajajo višine, ki se bore za napredek našega letalstva in za varnost naših zračnih meja. Premnoge od njih so nesreče iztrgale prerano iz naše srede, vendar jih ne bomo nikoli pozabili. Z zlatimi črkami so njihova imena zapisana v zgodovini našega letalstva.

Vlado Boltar je bil rojen 28. junija 1932 v Lescah pri Bledu. Ko se je starši preselili v Ljubljano, je že zgodaj kazal veliko veselje do letalskega športa. Postal je član ljubljanskega aerokluba »Milan Hudnik«. Izšolal se je za jadralnega pilota in je dosegel visoko priznanje »Srebrni C«. Po odsluženem vojaškem roku se je nameraval popolnoma posvetiti letalstvu in postati civilni pilot pri JAT-u. Nesreča pa mu je vse te načrte preprečila, hudo pa je prizadela tudi njegove domače, zlasti pa tovariše iz letalskih vrst.

Dragi Vlado, Tvoj svetli zgled nam bo ostal v večnem spominu!

Prvi skladi za obnovo Koreje

Po načrtu južnokorejske vlade bodo v petih letih porabili za obnovo opustošene dežele 3 milijarde dolarjev

V zadnjih dneh so trije dogodki potrdili, da se pripravljajo veliki načrti za obnovo Koreje. Člani odbora za narodno obrambo ZDA so na svoji zadnji konferenci ugotovili, da se lahko v prihodnjem letu obrambni izdatki ZDA znižajo za eno milijardo dolarjev, ker so se znižali izdatki za municijo, opremo in sploh za vse, kar spada pod tako imenovano vojno potrošnjo. Predsednik ZDA Eisenhower se je omenil na kongresu, da bi dobil od njega na razpolago 200 milijonov dolarjev kot prvo pomoč za Korejo, zunanji minister ZDA Dulles pa je izjavil, da bo treba skrbeti tudi za obnovo Severne Koreje.

Ameriški strokovnjaki so izjavili, da bo v naslednjih starih letih potrebno za obnovo Koreje najmanj ena milijarda dolarjev poleg načrta, ki ga je napravila južnokorejska vlada. Načrt južnokorejske vlade določa za najvažnejša obnovitvena dela v republiki v naslednjih petih letih 3 milijarde dolarjev.

Za obnovo Koreje pa so ZDA tudi med vojno izdale že na sto in sto milijonov dolarjev, čeprav ni mogoče natančno pregledati uporabe teh velikih izdatkov. Marsikaj od tega je šlo sicer za vojaške naprave, so pa tudi velike investicije v kmetijstvu in v prometu, ki spodbujajo praznopravni program obnove. Združeni narodi so tudi že doslej mnogo prispevali, zlasti na področju zdravstvene in socialne politike. Izdali so okoli 31 milijonov dolarjev in so k temu največ prispevali ZDA.

Zdaj po podpisu premirja bo stopila v akcijo ustanova OZN za obnovo (UNKRA), ki ima zbranih že 51 milijonov dolarjev. Te milijone so dali na razpolago ZDA, od drugih držav pa so za gotovljeni prispevki, ki bodo znašali skupaj 16.000.000 dolarjev. V sklad UNKRA bo prišlo tudi tistih 200 milijonov, ki jih je zdaj zahteval predsednik Eisenhower od kongresa.

V krogih ZDA in OZN govorijo zdaj že o tako imenovanem malem Marshallovem planu za Korejo, pri čemer upoštevajo tudi vse, kar bo lahko Koreja sama prispevala za svojo obnovo. Najugodnejši pogoji so pri korejskem kmetijstvu, ki mu je zagotovljen napredek, če bo na razpolago dovolj umetnih gnojil in če bodo uvedene sodobne gospodarske metode. Velika gospodarska paraga Južne Koreje je tudi ribištvo, primerne pogoje za napredek pa vidijo strokovnjaki tudi pri tekstilni in kemijski industriji.

Težko je za korejsko industrijo, ker nima na razpolago jekla, velike investicije pa bodo potrebne tudi za ureditev prometa.

Priprave na politično konferenco o Koreji

Washington, 3. avg. (UP). — Ameriški funkcionari hočejo omejit število delegacij Združenih narodov, ki bodo sodelovali na bližnji korejski politični konferenci, samo na 17 držav, ki so se dejansko borile v Koreji. Po tem predlogu bi Indija, katero je predložila Vel. Britanija, na tej konferenci ne sodelovala.

Uradniki ameriškega ministrstva za zunanje zadeve menijo, da bi Indija ne smela sodelovati na tej konferenci zato, da bi pomirili južnokorejskega predsednika Sing Man Rija, ki meni, da je Indija preveč prijateljsko naklonjena državam sovjetskega bloka. Končni sklep o sestavi delegacij Združenih narodov se ni bil sprejet in vsi menijo, da bo sporazum o tem dosežen šele na sestanku Generalne skupščine OZN, ki bo 17. avgusta.

V Kolumbiji še ni pravega miru

Rio de Janeiro, 3. avgusta (Tanjug). Po vestih iz glavnega mesta Kolumbije Bogote se razmere v Kolumbiji, kjer je že več let besnela državljanska vojna med kmeti in liberalno stranko na eni strani in profašistično vlado predsednika Laureana Gomeza na drugi strani, polagoma urejujejo. Kajti vojaški udar je strmoglavil Gomeza in na oblast je prišel general Rojas Pinilla.

Nekaj skupin upornikov je že položilo orožje, čim je nova vlada izjavila, da bo upornikom pustila svobodo. Obenem se je že večina kmečkega prebivalstva, začela vračati na svoje domove, odkoder je bila pregnana zaradi bojev in nasilja. Nova vlada je ponovno izrazila željo, da bi se razmere v Kolumbiji uredile. Namesto vojaške cenzure nad tiskom je sedaj uvedla civilno cenzuro.

Tudi dopisniki pa javljajo iz Bogote, da politične razmere v Kolumbiji še vedno niso normalne in da ni ne kaže, da bi nova vlada v kratkem razpisala svobodne volitve in dovolila liberalni stranki popolno svobodo od akcije. Ti dopisniki trdijo, da je tudi nova vlada desničarska in da so v njej poleg vojaških osebnosti samo še pristajali konservativne stranke, ki je bila doslej na oblasti.

Arabska liga

Kairo, 3. avg. (Tanjug). Kakor javlja časopisna agencija Arabi, bo sver arabske lige imel svoje bodoče zasedanje v Jeruzalemu. Ta korak Arabske lige ocenjujejo v političnih krogih kot protest Arabcev zoper izraelske poizkuse, da bi Jeruzalem postal glavno mesto Izraela.

Namestnik generalnega sekretarja Arabske lige Rais Abulana je izjavil, da bodo arabske države pred OZN ponovno spoznale problem Palestine, ker »Izrael na izvajajoč način ne spoštuje sklepov ZDA o internacionalizaciji Jeruzalema in repatriaciji arabskih beguncev iz Palestine«. Abdulama je dodal, da arabske države vztrajajo pri stališču, da mora biti Jeruzalem internacionaliziran in da bodo zato zavrnile sleherni poizkus, po katerem naj bi to mesto postalo prestolnica Izraela.

Nezaželeni gostje v Avstriji

Beograd, 3. avg. (Jugopres). Po avstrijskem zakonu o potnih listih mora »meti vsak tujec, ki pride v Avstrijo, avstrijski vizum. Avstrija je doslej sklenila z Italijo, Švicco, Holandijo, Belgijo in Luksemburgom pogodbo, da med temi državami vizumi niso več potrebni. O potnih listih pa so se posebej predpisi okupacijskih oblasti v Avstriji, ki veljajo predvsem za Nemce, Japonce in za ljudi brez državljanstva. Posebni zavezniki obmejnih kontrolnih odborov odločajo, kdo od teh lahko dobi vizum za potovanje v Avstrijo. Okupacijske oblasti so si pridržale pravico, da izdajajo svoje »vojne vizume za potovanje v Avstrijo. Te pravice se predvsem poslužujejo sovjetski okupacijski organi, ki izdajajo po svoji volji tako imenovane »proputke« brez vsakega sporazumevanja z avstrijskimi oblastmi. Avstrijski kontrolni organi ne smejo niti dvomiti, da so take »proputke« popolnoma v redu.

Avstrijski minister za notranje zadeve Helmer je te dni v svojem govoru po radiu izjavil, da je za Avstrije veliko ponižanje, ker se danes, 8 let po koncani vojni, ne smejo sami odločiti, kdo sme priti v njihovo deželo. Minister Helmer je navedel, da se je kominformovska Svetovna zveza sindikatov, ko je bila izgnana iz Francije, z vsem svojim aparatom presevala na Dunaj brez avstrijskih potnih dovoljenj. Na razne kominformovske kongrese prihajajo na Dunaj brez vednosti avstrijskih oblasti najrazličnejši tuci, katerim Rusi ne dajejo niti običajnega »vojne vizuma«, temveč enostavno prisilijo avstrijske omejitvene organe, da pustijo v deželo take tujce. Minister Helmer je govoril tudi o potovanjih iz Avstrije v dežele za »železno zaveso« ter navedel, da morajo ljudje čakati tudi tedne in tedne na vizume. Države, ki so pod sovjetskim vplivom, zavrnejo navadno do 90% zahtevanih vizumov iz Avstrije ter sporočijo to ljudem šele po dolgem čakanju.

Meje teh držav so proti Avstriji hermetično zaprte. Danes je odprtih samo še 10 mejnih prehodov. Vsi drugi nekdanji prehodi pa so zaprti z žičnimi ovirami, pred katerimi so izkopane globoke jame in postavljene barikade. Ponekod, kakor n. pr. pri Gmündu, je skozi žice napeljan tudi električni tok. Vse take ovire so bile napravljene zaradi beguncev iz Madžarske in Češkoslovaške.

General Rojas Pinilla

Brazilijska protibloku držav Latinske Amerike

Socialistična stranka Brazilije poziva k ustanovitvi »fronte za demokratično akcijo«

Rio de Janeiro, 3. avg. (Tanjug). Stalni delegat Brazilije v OZN Carlos Muniz je izjavil, da Brazilija ne soglašajo z ustanovitvijo bloka držav Latinske Amerike v OZN, ki naj bi bil podoben bloku arabsko-azijskih držav ter bi v mnogih vprašanih mednarodnih politikah, zlasti pa glede kolonialnih vprašanj, zavzemal isto stališče. Muniz je izjavil, da je dvajset držav Latinske Amerike odigralo veliko vlogo pri reševanju mnogih vprašanj v po-vojni dobi, vendar pa te države niti enkrat niso ustanovile posebnega bloka znotraj OZN. Muniz je poudaril, da je Brazilija naklonjena organizaciji ameriških držav, v kateri so poleg držav Latinske Amerike bile tudi ZDA.

V nasprotju s tem stališčem Brazilije se uradni krogi v Čilu, Argentini, Boliviji, Ekvadorju in Guatemali navdušujejo za solidarnost in samostojno nastopanje držav Latinske Amerike v OZN. V teh državah mislijo, da je ustanovitev kom-
paktnegega bloka držav Latinske Amerike v OZN v prvi vrsti odvisna od stališča Brazilije, ki ima po svojem položaju in velikosti ozemlja najvažnejšo vlogo med temi državami.

Kongres socialistične stranke Brazilije je naslovil na brazilsko javnost poziv za ustanovitev »fronte za demokratično akcijo«, ki naj bi si prizadevala izvesti agrarno reformo in industrializacijo države, nacionalizacijo osnovnih energetskih virov, progresivno obdavčenje, svobodo sindikatov, preprečevanje korupcije in politiko varčevanja. Socialistična stranka Brazilije ima največ poslancev v skupščini in največ senatorjev v senatu.

Manjše število delegatov na kongresu socialistične stranke, med katerimi so bili predstavniki iz Rio de Janeira in sindikalni voditelji, se je izreklo proti kakršnemu koli zblizanju ali sodelovanju socialistične stranke bodisi z Delavsko stranko predsednika Vargasa, bodisi z zmernejšimi opozicijskimi strankami, češ da so se te stranke diskreditirale. Zahteva manjšine, da naj se vladi izrazi nezaupnica in da naj se proti vladi zavzame jasno opozicijsko stališče, ni bilo sprejeto. Večina na kongresu socialistične stranke je zavzela stališče neodvisnosti nasproti

odigralo veliko vlogo pri reševanju mnogih vprašanj v po-vojni dobi, vendar pa te države niti enkrat niso ustanovile posebnega bloka znotraj OZN. Muniz je poudaril, da je Brazilija naklonjena organizaciji ameriških držav, v kateri so poleg držav Latinske Amerike bile tudi ZDA.

V nasprotju s tem stališčem Brazilije se uradni krogi v Čilu, Argentini, Boliviji, Ekvadorju in Guatemali navdušujejo za solidarnost in samostojno nastopanje držav Latinske Amerike v OZN. V teh državah mislijo, da je ustanovitev kom-
paktnegega bloka držav Latinske Amerike v OZN v prvi vrsti odvisna od stališča Brazilije, ki ima po svojem položaju in velikosti ozemlja najvažnejšo vlogo med temi državami.

Kongres socialistične stranke Brazilije je naslovil na brazilsko javnost poziv za ustanovitev »fronte za demokratično akcijo«, ki naj bi si prizadevala izvesti agrarno reformo in industrializacijo države, nacionalizacijo osnovnih energetskih virov, progresivno obdavčenje, svobodo sindikatov, preprečevanje korupcije in politiko varčevanja. Socialistična stranka Brazilije ima največ poslancev v skupščini in največ senatorjev v senatu.

Manjše število delegatov na kongresu socialistične stranke, med katerimi so bili predstavniki iz Rio de Janeira in sindikalni voditelji, se je izreklo proti kakršnemu koli zblizanju ali sodelovanju socialistične stranke bodisi z Delavsko stranko predsednika Vargasa, bodisi z zmernejšimi opozicijskimi strankami, češ da so se te stranke diskreditirale. Zahteva manjšine, da naj se vladi izrazi nezaupnica in da naj se proti vladi zavzame jasno opozicijsko stališče, ni bilo sprejeto. Večina na kongresu socialistične stranke je zavzela stališče neodvisnosti nasproti

Pogreb senatorja Tafta

Washington, 3. avg. (r) Po. poldne je bil iz Kapitola pogreb senatorja Tafta. Pogrebu so prisostvovali predsednik Eisenhower in člani vlade ZDA. Truplo senatorja Tafta so z letalom prepeljali v Taftovo rojstno mesto Cincinnati kjer bo pogreb jutri. Doslej je bilo s Kapitola pokopanih samo 12 najzaslužnejših državljanov ZDA. Ob 20 je predsednik Eisenhower z letalom odpotoval v Seattle, kjer bo prisostvoval guvernerski konferenci.

Letalska nesreča

Ankara, 3. avg. (r) Francosko potniško letalo tipa Constellation se je včeraj ponesrečilo na poletu iz Rima v Beirut. Na krovu je bilo 41 potnikov in članov posadke. Potniki so bili večinoma Libaninci in Perzijci. Letalo je po radiu javilo, da sta dva motorja odpovedala in da se moraasilno spustiti na morje. Čeprav iščejo morebitne preživele potnike že 15 ur turška, grška in druga letalska letala, niso doslej našli nikogar. Zvečer je sporočilo neko turško letalo, da je v bližini južne turške obale opazilo ostanke letala.

vladi, s čimer naj bi socialistična stranka lahko podpirala ali pa kritizirala vlado glede na ukrepe, ki jih vlada izvaja.

Kongres socialistične stranke Brazilije je protestiral proti preganjanju socialistične stranke v Argentini. Na kongresu so izrazili solidarnost z bojem delavcev Češkoslovaške in Vzhodne Nemčije.

Izjava avstrijskega notranjega ministra

Dunaj, 3. avgusta. Avstrijski notranji minister Oskar Helmer je z ozirom na nedavno sovjetsko noto Avstriji izjavil, »da ni bilo nikakih posebnih pogajanj med Avstrijo in Sovjetsko zvezo«. S tem je meril na komentarje k najnovejši sovjetski noti Avstriji, ki je bila odposlana kot odgovor avstrijski spomenici. »Avstrijska spomenica«, je dejal minister Helmer, »na katero so nam odgovorili Sovjeti s svojo noto, je bil samo dokument, ki je poudarjal avstrijske želje, da končno že pride do podpisa državne pogodbe z Avstrijo«. Minister Helmer ni hotel ničesar izjaviti v zvezi z zahtevami Sovjetske zveze, da naj avstrijska vlada zavzame stališče proti načrtu skrajšane pogodbe o Avstriji. Poudaril pa je, da Avstrije zanima pogodba, s katero bi »Avstrija zopet postala suverena država in ki bi Avstriji vrnila vso svobodo«.

Odnosi med Indonezijo in Japonsko

Djakarta, 3. avgusta (ASP). Indonezijski minister za zunanje zadeve Sunario je izjavil, ko je podajal zunanji politični program nove vlade, da se bo Indonezija trudila skleniti dvostranski sporazum o miru z Japonsko, ki naj bi zamenjal pogodbo iz San Francisca, ki ga je Indonezija samo parafirala. Sunario je napovedal, da bo v kratkem prišlo do razgovorov za sklenitev pogodbe o ribolovu z Japonsko. Ko je govoril o odnosih s Kitajsko, je Sunario poudaril potrebo, dobrih odnosov med Indonezijo in Kitajsko in napovedal, da bo indonezijski veleposlanik v kratkem nastopil svoje službeno mesto v Pekingu. Indonezijski minister za zunanje zadeve je ob tej priložnosti izrazil upanje, da bo sklenitev premirja v Koreji omogočilo ponovno izmenjavo blaga s kontinentalno Kitajsko. Glede odnosov s Sovjetsko zvezo je Sunario izjavil, da bosta Indonezija in Sovjetska zveza v kratkem izmenjali diplomatske predstavnike. Sunario je napovedal, da bo Indonezija v kratkem izstopila iz unije z Nizozemsko in da bo zahtevala priključitev Zahodne Gvineje k Indoneziji.

Poročilo svetovne zdravstvene organizacije

Zeneva, 3. avg. (Reuter). Svetovna zdravstvena organizacija navaja v svojem poročilu, da se je od zadnjega predvojne leta močno znižala umrljivost otrok. Poročilo ima podatke iz 44 držav ter zatrjuje, da se je v nekaterih teh državah zmanjšala umrljivost otrok celo za 50 in še več odstotkov. Na Japonskem se je n. pr. umrljivost zmanjšala za 53%, na Švedskem za 40%, v Italiji in Avstriji za 38%, v Franciji pa za 43%.

Izgredi pri razdeljevanju živih prebivalcev sovjetske cone Nemčije

Berlin, 3. avgusta (r). Tuje agencije poročajo, da je prišlo v Vzhodni Nemčiji do večjih nemirov v zvezi z brezplačnim razdeljevanjem živih v Zahodnem Berlinu. Baje so demonstranti zažgali več vladnih poslopij, oplenili skladišča in napadli zapore. Do največjih nemirov je prišlo baje v Merseburgu in Zittau. Tudi uradno-vzhodno nemško glasilo »Neues Deutschland« pravi, da je pri-

Nesoglasja v kašmirski vladi

New Delhi, 3. avg. (Tanjug). Po vestih iz Srinagara so nesoglasja med predsednikom kašmirske vlade šejkom Abdulahom in predsednikom kašmirske ustavodajne skupščine Sadekom prišla v odločujočo fazo. Po nedavni izjavi šejka Abdulaha, da Sage, ki zahteva združitve Kašmira z Indijo nima pravice govoriti v imenu Kašmira, je bil predsednik ustavodajne skupščine včeraj izbran za predsednika začasnega odbora poslancev nacionalnega kongresa, se pravi stranke, kateri pripadata oba kašmirska politika. S tem je stranka podprla Sadeka in skupino, ki zahteva priključitev Kašmira k Indiji in zavrnja Abdulahovo mnenje, da bi moral biti osnovan neodvisni Kašmir. Sadek ima sedaj podporo tudi v vladnih krogih. Podpredsednik vlade Bakši Gulan, ki je bil pred kratkim na obisku v New Delhiju, kjer se je razgovarjal z indijskim ministrom predsednikom Nehrujem, je tudi mnenja, da Kašmir ne more obstajati kot neodvisna država.

ZADNJI TELEGRAMI

Atena, 3. avg. (r) Vojaško sodišče je obsodilo na smrt 11 oseb, ki so bile obdolžene, da so vodile podtalno delovanje KP Grčije. Deset oseb je bilo obsodeno v odsotnosti, izmed obsodencev je v zaporu samo Nicolas Plumbides, ki je obtožen, da je bil vodja KP Grčije in da je dajal tačne vojaške informacije informiranim državljanom, Plumbides je bolan na tuberkulozi in označuje njegovo stanje kot brezupno. Dve ženski, ki sta skrivali Plumbidesa, sta bili obsodeni na 11, oziroma 12 let ječe.

Pan Mun Jom, 3. avg. (r) Komisija nevladnih držav za nadzorstvo nad premirjem v Koreji je imela danes sejo. Vodja švedske delegacije je po seji izjavil, da bo pričela komisija z nadzorstvom nad izvajanjem premirja v so-
boju. Člani komisije bodo odpo-
stali v pet severnih in pet južnih korejskih pristanišč.

Teheran, 3. avg. Radio Teheran javlja, da je pri današnjem ljudskem glasovanju v Teheranu glasovalo za razpust parlamenta sto tisoč oseb, proti pa samo 67. Opo-

zloča je bojkotirala ljudsko glasovanje. Ljudsko glasovanje v ostalih krajih Perzije bo šele prihodnji teden.

New Delhi, 3. avg. (Tanjug). Danes je prišel v New Delhi poslanec FLRJ v Burmi Dobrovoje Vi-dič, ki bo kot jugoslovanski predstavnik prisostvoval konferenci azijskih socialistov v Halderabadu.

Carigrad, 3. avg. (Tanjug). V An-kari se je začela obravnava proti skupini 32 oseb, ki so obtožene poskusa atentata na glavnega urednika lista »Valam Jalmanaa«. Za to obravnavo je veliko zanimanje, ker so obtoženci pripadniki verske reakcije. Novinar Jal-man je znan kot javni delavec in bорец proti verski reakciji.

Milan, 3. avg. (r) Nad vso se-verno Italijo je bilo danes veliko neurje. Padala je toča. Večkrat je udarila strela. Prelaze čez Alpe so deloma zaprili plazovi in hudo-urniki. V Benečkih je bil nekaj časa pretrgan pomorski promet. Tudi iz Trsta javljajo, da je bil poplavljen zaradi nevihte nekaj časa ustavljen promet.

SIAM in njegovo gospodarstvo

V prizadevanju, preskrbeti našemu izvozu novih možnosti prodaje postajajo tudi tržišča Daljnega vzhoda za nas vedno važnejša, zato se je pred kratkim v Bangkoku mudila jugoslovanska trgovinska delegacija. Tudi številne druge evropske države se že dalj časa trudijo prodajati svoje proizvode na teh tržiščih. Eno izmed teh tržišč je tudi Siam. Kljub temu, da je narodni dohodek teh de-
žel zelo nizek in temu primer-no tudi nizka življenjska raven, so vendar ti kraji važen dobav-
ni vir pomembnih surovin in uvozniki industrijskih predme-tov.

Upravno je Siam razdeljen na 71 čangvatov, kar ustreza nekako pojmom pokrajin, ki so grupirane v 9 rajonov po urad-ni razdelitvi iz leta 1952. Pre-bivalstva je bilo po zadnjem ljudskem štetju leta 1947 17.442.689, po najnovejših cenit-vah za leto 1952 pa 19.163.900, računajoč letni prirastek na 1,9%. gostota prebivalstva je kljub temu, da je na severu in vzhodu pokrajina zelo gozdna, zelo znatna (34 prebivalcev na km²). Glavno mesto Bangkok leži ob reki Menam. Velik del prebivalstva, ki ga izkazuje štetje 1947 z 889.538, živi v čol-nih na reki, zato se imenuje tudi mesto »Vzhodne Benetke« ali »Benetke Daljnega vzhoda«. V Siamu je približno 476.500 Kitajcev, vse druge azijske in evropske narodnosti pa štejejo 50.438 pripadnikov. Med Evro-pejci je znatno število Dancev: 215, Francozov je 211. Nemcev 213 in Italijanov 131. Statisti-ka izkazuje tudi šest Jugoslova-

nov (od tega 3 moške in 3 žen-ske).

Cprav se je solstvo zelo raz-mahnilo, je bilo po štetju leta 1947 pismenega le 5.131.000 lu-di, kar je komaj dobra tretjina vsega prebivalstva vendar je Siam v tem pogledu naprednej-ši v primeri z drugimi državami na Daljnem vzhodu, z iz-jemo Japonske.

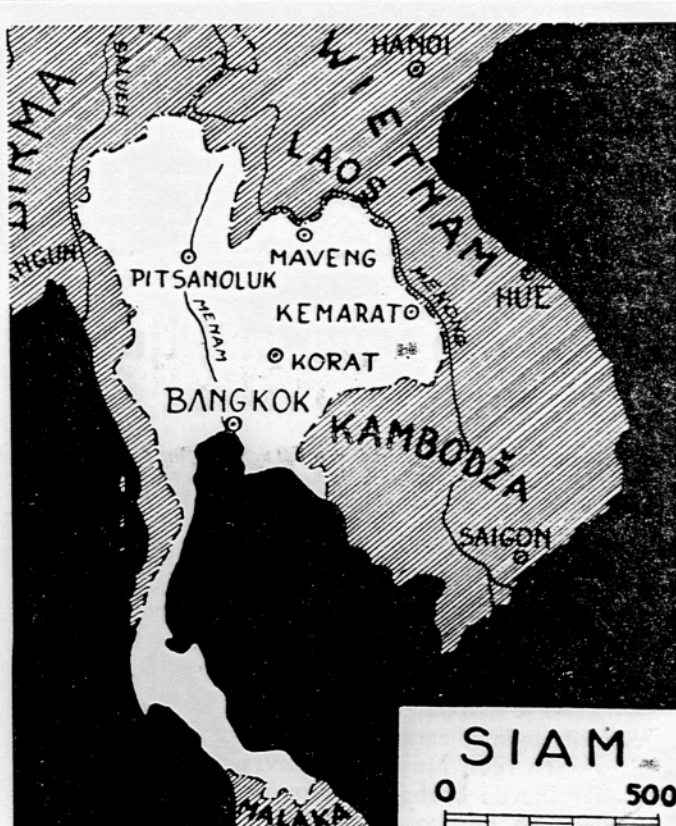
Glavna kultura vsega ozem-lja je riž, ki zavzema okoli 93% vse kmetijske površine, ki znaša 63.866 km², kar je iz-redno majhen odstotek skupne površine. Leta 1951 je znašal pridelek riža 5.080.000 ton, od česar je bilo izvoženih 1.875.000 ton. Drugi važni pridelki so: pšenica, sladkorni trs in soja. Zvinoreja je znatna, saj šteje približno 5 milijonov bivolov, ki so tudi glavna delovna ži-vina. 4,5 milijona krav in 3,5 milijona prašičev, konj imajo nekaj nad četrtil milijona. Znan je Siam po svojih slonih: leta 1949 so imeli v Siamu okoli 14.000 udomaćenih slonov, ki pa so važna vprežna in delovna ži-vina, zlasti za spravljanje le-sa iz tropskih gozdov. Drugo bogastvo Siam (poleg kmetij-stva) so gozdovi, ki pokrivajo večino dežele in ki dajejo dra-goceni teakov les, ki ga izva-žajo.

Rudarstvo daje največ kos-trita, nadalje tudi nekaj tungste-na, cinka in svinca. Industrija je še zelo malo razvita, vendar se postopno ustanavljajo nova podjetja za tekstilno industrijo, znatneje pa se je razvijala le

industrija cementa, ki pa ne krije domačih potreb.

Med industrijskimi rastlinami, ki so važne za siamsko kmetij-stvo, je predvsem kavčuk, ki je tudi eden izmed važnih iz-voznih predmetov, nadalje to-bak, sladkor in v manjši meri tudi še bombaž.

O zunanji trgovini so objav-
ljeni podrobni podatki šele za leto 1949. Iz teh je razvidno, da uvažajo Siam največ bombaž-nih tkanin, bombažne pre-je, vreče, kondenziranega mleka, strojev, motornih vozil in elek-trotehničnih predmetov. Največ uvažajo Siam iz naslednjih dr-žav: Honkong, ZDA, Singapur, Japonska, Vel. Britanija in In-dija. Izvažajo pa se v Singapore, ZDA, Indijo, Hongkong in Japonsko. Iz tega vidimo, da se razvija zunanja trgovina z znatnim posredništvom dveh pristanišč, ki sta v angleških rokah: Singapore in Penang. Zato si tudi Siam prizadeva, da bi se osvobodil teh posredni-
kov, prav tako pa si prizadeva tudi, da bi spravil tako zuna-
no kot domačo trgovino v do-mače roke (trgovina je izključ-
na v kitajskih rokah). Kitajski zaliv se vidi tudi v investici-jah v Siamu. Od 319.590.000 bahtov na novo investiranega kapitala v letih 1946 do 1949 je odpadlo na kitajski kapital 271.490.000 bahtov, na angleški 12.500.000, na indijski 7.600.000, 3 milijone na švedski, 2 milijona na ameriški in 2 milijona na perzijski kapital. Največ tu-

jega kapitala je investiranega v mlinskih riža, žagah ter v ru-darstvu, nadalje v trgovini in v bančinstvu. Po investicijah leta 1950, ki so znašale 457,7 milijonov, je odpadlo zopet naj-več na kitajski kapital, 416,6 milijonov, na novo pa sta se pojavila nemški in japonski ka-pital.

Denarna enota je baht (prej imenovan tikal), ki je razdeljen na 100 satangov. Denar izdaja država, drugače pa opravljajo glavne bančne posle državna banka. Poleg tega obstoja še 25

trgovskih bank, med katerimi so številne podružnice evrop-skih in kitajskih bank. Vedno več pa se ustanovlja domačih hranilnic ter kreditnih zadrug. Uradni tečaj bahta znaša 12,55 bahta za 1 dolar, poleg tega pa je v rabi še prosti tečaj, ki znaša za dolar okoli 17,50 bah-tov.

Letos je v Siamu po njho-
vem načinu štetja leto 2496, drugače pa uporabljajo prav tako kot mi koledarsko leto in njegovo razdelitev na mesece itd. Drago Potočnik

Težave mariborske posredovalnice za delo:

Kje zaposliti žensko mladino

Vprašanje nezaposlenosti, ki je bilo pred meseci v Mariboru še dokaj pereče, tako za moško kot za žensko delovno silo, se kaže danes v bistveno drugačni obliki. Število nezaposlenih je padlo skoraj za polovico — v korist moških, medtem ko beleži posredovalnica za delo še vedno 1400 nezaposlenih žensk. Moški, ki so bili prijavljeni kot nezaposleni, so našli delo pri mestnem komunalnem podjetju, na številnih gradbiščih pa tudi v tovarni »Franc Leskošek« in v Tovarni avtomobilov so vzeli v zadnjih mesecih več delavcev, tako da zaposlitev moške delovne sile danes v Mariboru ni problem. Vsi, ki so za delo sposobni, se kaj kmalu po prijavi na posredovalnico tudi zaposlijo. Pri tem gleda posredovalnica, da najde ljudem iz mesta stalne službe, onim, ki iščejo dela iz okolice, pa sezonske.

Drugače pa je z žensko delovno silo! Ze ob prihodni na nov način gospodarjenja so podjetja v skrbi za rentabilnost ob zniževanju zaposlenih izločajo predvsem ženske. V veliki meri je prišlo že tedaj do izražanja zgrešeno gledanje podjetij na žensko delovno moč kot manjvredno in glede na zaščito, katero zakoni zagotavljajo ženi-materi, tudi nerentabilno. Odgovorni ljudje v podjetjih pač vse premalo mislijo o tem, kaj zagrešijo, kadar neodgovorno pahnajo v socialno ogroženost žensko ali celo mater. Sindikalni svet se upravičeno z vsemi sredstvi upira takim odločitvam, sicer bi bilo število nezaposlenih žena prav gotovo še višje.

Poseben problem pa je še zaposlitev mladoletne ženske delovne sile. Skoraj eno tretjino nezaposlenih odpaše namreč na dekleta, ki so dopolnila 16 let. Starši zanje ne prejemajo več otroškega dodatka, ne morejo jim najti mesta za ukv kakšni obrti in tako čakajo izkušnje na zaposlitev. Da je tem najtežje najti delo, je razumljivo, če upoštevamo, da se podjetja branijo celo starejših. Razen teh deklet nad 16 let je v Mariboru ogromno deklic od 14 do 16 let, ki tudi že prihajajo na posredovalnico za delo same ali s svojimi materami, ker bi rade našle delo. Slednjih posredovalnica niti ne registrira, ker jih zaradi mladoletnosti ne zaposluje. Vendar pa bo potrebno o prvih in drugih mladinkah resno razmisлити in najti kakšen izhod, da ne bodo prepuščene brezdelju in ulici. Treba bo resno opozoriti tudi mnogim staršem, da ne jemljejo otrok prezgodaj iz šole, če imajo pogoje za nadaljnje šolanje.

Veliko in odgovorno delo pričaka na tem področju mladinske organizacije Maribora, ki bi brezdvomno lahko za to mladino marsikaj storile. Predvsem o vzgojnem smislu, s sestanki, na katerih bi jih opozarjali na pravilen odnos do dela. Niso redki primeri, ko slišiš na posredovalnici zaskrbljeno mater, ki prosi, da bi poslali njeno komu 16-letno hčer na delo v Pulj. Ki ji upravni posredovalnice uvidno pojasnjuje, naj gre hčerka, če je sposobna za fizično delo, raje h komu-

nalni upravi in ostane doma, pa mati z neprikritim obupom prizna — hčerka bi delala v Pulju karkoli, tu v Mariboru pa ne, ker se sramuje, saj ima vendar 2 razreda gimnazije! To je le en izmed mnogih primerov, ki jih lahko dnevno slišimo v posredovalnici za delo in ki zgornjo pričajo o tem, da ima naša mladina dokaj huden odnos do dela, da ne priznava niti stare resnice, da je častno vsako delo, ki je pošteno.

Seveda zgolj z vzgojo mladine tudi ne bomo dočela odpravili nezaposlenosti. Občutno bi temu zlu lahko odpravila naša podjetja, predvsem obrtni obrti, ki skorajda nič ne razširjajo svoje dejavnosti. Mnogokje bi lahko s sprejemanjem učenč ali z usposabljanjem priučenih delavk razširili obrat, saj se za to kaže občutna potreba, ker mora potrošnik povsod razne, romo dolgo čakati na usluge. Težnja za čimvečjo rentabilnostjo bi se tedaj kajpak morala umakniti plemenitejšim interesom!

Vatikanski radio, tisk in po njiju ves ostali presničoljubni katoliški propagandni aparat za hodoevropskih in drugih držav, že dalj časa energično primerja in izenačuje pravni in dejanski položaj verskih skupnosti v in formbirojskih državah s položajem predvsem katoliške cerkve v Jugoslaviji. Vsa ta propagandna in katoliška v. dezu izključno cerkvenega karaktera, veliko globlje vzroke in cilje. Prav v katoliški »dobro obveščeni« viri so že od resolucije Informbira dalje inicijatorji najrazličnejših »dokumentov«, da ideološkemu in političnemu spopadu med SZ in FLRJ ne gre verjeti, ampak da je to le perspektivna, premišljena »komunistična taktika«, ki ima za cilj varati svoj dolgovladni ljudstva vseh kontinentov. Tudi to akcijo vodijo po enotnem načrtu z italijanskimi šovinističnimi vladnimi krogi. Enkrat »Osservatore Romano«, »La civiltà cattolica« prinašajo ponatise vesti italijanske agencije ANSA, »Messaggero Veneto« itd., drugi obratno. Katoliški tisk še daleč premoščen in pazljivo uvršča vsa »poročila« o

položaju verskih skupnosti v FLRJ pod poglavja kot: »Aus der totalitären Welt« (Herder. Korrespondenz, 7. letnik, 8. zvezek, maj 1953) in podobno. Javnosti je že poznano, kako krcelivito so se odličniki najrazličnejših vatikanskih uradov zaradi neuspeha kampanje proti sprejemu maršala Tita v Veliki Britaniji, branili odgovornosti za organizacijo in neuspeh te akcije. Prav ista, že citirana katoliška revija, pa je v maju 1953 pod naslovom: »Chronik der polnischen, ungarischen (podčrtaj pisec) und jugoslawischen Kirchenverfolgung« priobčila naslednje obvestilo svojim bralcem: »Pred in med londonskim obiskom jugoslovanskega državnega sčefa so britanski katoličani storili vse mogoče, da bi podprli sprostitve položaja Cerkve v Jugoslaviji... Norfolški knez je kot prezident »Katoliške zveze«, v kateri je vključenih 19 katoliških laičnih organizacij, predal vladni memorandum s stvarnimi prikazi osnov, na katerih temeljijo britanski interesi po spremembi jugoslovanske cerkvene politike... Toda z jugo-

slovanske strani kljub temu ni bilo storjenih nobenih spremembnih korakov. Med obiskom Tita v Angliji je celo slovenska vlada slovenskima škofoma v Mariboru in Ljubljani odvzela pravico nastopanja v imenu katolicancev v Sloveniji in izdala dekret, po katerem je poslej smatrali Ciril Metodijsko društvo kot predstavnik katoliške Cerkve v Sloveniji...« (podčrtaj pisec — G. Vovk in g. dr. Držičnik, ki prav zadnji mesec nemoteno birmuje v številnih krajih Slovenije, temu prav gotovo ne bosta prihrdila). Kardinal Štepinac je v tem času novinarji František Lesing še enkrat formuliral cerkvene zahteve za sporazum kot: proste konfesionalne šole, svobodo verskega pouka vsaj izven državnih šol (kakor da bi bili v tem duhovni kakorkoli ovirani! — pri-pomba pisca), odpravo obveznega civilnega zakona itd. Ta, izmed številnih primerov, je lep primer vatikanske »resničoljubnosti« in odgovornosti za kleve-tanje naše svobodne domovine, na drugi strani pa lepo dokazuje eno stran te politike.

Seveda pa se v pogledu vrednotenja položaja katoliške cerkve v informbirojskih državah in FLRJ spet očitno razlikujejo besede Vatikana od prakse njegovih najodgovornejših funkcionarjev. Nimam namena spuščati se v utemeljevanje principiolnosti naše jugoslovanske politike in odnosa do verskih skupnosti, ki je dobil v zadnjem času nov doprinos v sprejetem zakonu o pravem položaju verskih skupnosti, za razliko od neprincipiolne politike vseh informbirojskih vlad, ki danes napadajo pravke katoliške cerkve, jutri pa iste, najbolj kompromitirane sodelavce fašističnih okupatorjev, nagrajuje z najrazličnejšimi ordeni in drugimi odlikovanji. Eno je gotovo. Protijudski režimi sovjetskih oprčnikov v Madžarski, Čehoslovski, Rumuniji, Vzhodni Nemčiji, Bolgariji, Poljski in Albaniji, ki v imenu socializ-

ma« streljajo delavce, razseljujejo našo narodno manjšino, po sistemu totalne spionaze vdirajo v intimnost vsake družine itd., v nobenem primeru pa ne morejo zagotoviti človekove osebnosti, svobode vesti in veroizpovedi, kot to more naša socialistična Jugoslavija. Čeprav bi to vprašanje zaslužilo posebno študijo, navedena dejstva ostanejo kljub temu matematično točna.

Kakor je Vatikan v preteklosti ob vseh važnejših zgodovinskih prelomnicah stal v obrambi reakcije (pred in med drugo svetovno vojno dejansko in pravno, s posebnim konkordatom, povezan z italijanskim fašizmom in nemškimi nacizmom proti celotnemu svobodoljubnemu človeštvu, povezan torej s Hitlerjem tudi v času, ko je nemška okupacijska oblast izgnala iz okupiranih predelov večino slovenske duhovščine, ne da bi zoper to Vatikan kakorkoli protestiral!), tako je tudi v odnosu do FLRJ zvest svoji politiki dosledno sovražno napadel, pomirljiv in sporazumski pa v praksi do informbirojskih režimov, zlasti na Madžarskem, Turci in je nov dokaz, da ni glavni razlog sovražnosti Vatikana do Jugoslavije v ideoloških vprašanjih, temveč politične načrte Vatikana kot dela italijanske imperialistične politike ovira Jugoslavija kot geopolitična enota, diametralno nasprotna planom o srednjeevropski katoliški federaciji in nenasitnim aspiracijam italijanskega imperializma po delih našega narodnega telesa (Istra, Dalmacija etc.). Močna federativna Jugoslavija ruši toliko željno italijansko politično dominanco na Balkanu, na drugi strani pa z enakopravnim položajem vseh verskih skupnosti onemogoča ekspanzijo političnega katolicizma proti vzhodu. Tu je ključ za razumevanje navdušenja vatikanskih in italijanskih medvojnih političnih voditeljev za tkzv. »Nezavisno državo Hrvatsko« ter dejstva, da prav Vatikan in Italija ves čas po vojni dajeta vso pomoč in zatočišče ustaškim emigrantskim organizacijam. Vatikanska »Pax Romana« »štipendira« na pr. v Španiji večje število pobeglih ustašev — intelektualcev itd. Ni slučaj, da reški pomožni škof Pavlešič utemeljuje konsequentne ukrepe, brez vsake cerkvenopravne osnove, proti hrvaški patriaršatu duhovščini, ki želi organizirati svoje stanovsko društvo, tako: »Ali se ne veste, da na Hrvatskem ne vladajo Hrvati ampak Srbi? Vatikan misli, na katoliško srednjeevropsko državo s Hrvatsko, Slovenijo, Avstrijo in Madžarsko, Nacije ne bo več. Narodni je stруп. V tej državi bo izginil poudelek nacionalne pripadnosti. Vprašalo se bo le — ali si katolik ali nisi?« Vatikan je imel zato sovražan odnos že celo do predpriljske Jugoslavije. Sele 6. novembra 1919 je Vatikan formalno priznal takratno SHS, potem ko so propadli vsi izgledi za takojšnjo obnovitev stare Avstrovske monarhije. Ze prvi nuncij Vherubin v Beogradu je moral 1. 1920 oditi iz Jugoslavije kot »persona non grata«. Medtem, ko je v slovensko-hrvaških predelih, ki so jih po letu 1918 zasedli Italijani, in celo na Reki takoj vzpostavil normalno redno cerkveno upravo, je to, a se ne v dokončni obliki, storil v Sloveniji šele novembra 1923, torej pet let po nastanku Jugoslavije. Takrat je namreč imenoval mariborskega škofa za administratorja (!) Mežiške doline in Prekmurja ter ljubljanskega škofa Jegliča za administratorja župniti na Jezerskem. Tako bi lahko citirali še dalje vrsto dejstev, ki jih sicer Vatikan ni nikdar demantiral kot terešnična.

(Se nadaljuje)

Podjetja v Ilirski Bistrici gradijo

Na svojem zadnjem zasedanju je delavski svet tovarne lesovinskih plošč sklenil, da obnovi in razširi hišo, ki mu jo je dal v upravljanje ljudski odbor mestne občine in za to predvidel 4 milijone din. Postavili so industrijski tir ter predvideli 2.800.000 za novo skladišče. Sedaj gradijo zidno ograjo okrog tovarne.

Delovni kolektiv je razumel tudi potrebo ljudskega odbora in je za komunalno dejavnost in druga dela v Ilirski Bistrici nakazal iz sklada za prosto razpolaganje 4.200.000 din. Ker namerava ljudski odbor obnoviti požarno hišo na Svinjska-kih pod Snežnikom, ki bo mnogo pripomogla k pospeševanju turizma v tem kraju, bo delovni kolektiv Falerse tudi tu pomagal ljudskemu odboru s ploščami, kolikor jih bo potrebno za obnovu.

Tudi druga podjetja v Ilirski Bistrici zidajo, ker jih sili k temu nujna potreba. Tako je podjetje »Transport« sezidalo veliko poslopje za mehanično delavnico, garaže itd. Počijeje »Snežnik« zida sedaj glavno in mu bo pri investiciji v omagal tudi »Koteksa« delovni

kolektiv podjetja pa razpravljajo o tem, kako bi v kratkem začeli z gradnjo upravnih prostorov. Kmetijska zadruga je zgradila lepo skladišče in eno dvosobno stanovanje. »Zadrugnik« obnavlja mlekarino, za kar bo investiral 12 milijonov dinarjev, pripravljen pa so tudi že načrti za gradnjo tovarne sadnih sokov, ki bo začela obratovati še pred zimo. Tudi delovni kolektiv podjetja »Ilirija« je na zadnjem zasedanju delavskega sveta sklenil, da bo kupil veliko hišo na Ti-dovem trgu, v kateri ima sedaj trgovino s tekstilnim blagom. Gradbeno — podjetje »Sloga« gradi za vojaške družine 3 šeststanovajske stavbe. Mest-

ni ljudski odbor je sklenil, da bo z denarjem, ki ga bo dobil od prodaje hiš splošnega ljudskega premoženja, zgradil stanovanjske prostore. V Ilirski Bistrici je bilo po osvoboditvi zgrajeno veliko število stanovanjskih hiš, vendar je bilo do srede junija leta 1953 na LOMO vloženih nad 160 prošanj za stanovanje. Stanovanjski sklad se v povojni do-bi tu ni razvil sorazmerno z gibanjem prebivalstva, zaradi česar nastaja občutna stiska za stanovanjske prostore. Po podatkih komisije za sestavo perspektivnega plana gospodarstva razvoja okraja bi bilo treba v Ilirski Bistrici zgraditi najmanj 200 stanovanj. M. K.

ALI NE BO NIHČE KAZNOVAL UNICE-VALCEV PLANIN-SKEGA CVETJA?

Rakitovec je lep in razmeroma dobro obiskan planinski vrh. Na njem je bujno planinsko cvetje, le planik je bolj malo. Zato bi jih morali domačini skrbno čuvati. Pa ni tako. Na lepem se znajde Leon Drol iz Zeleznikov in pustiti med njimi, kakor se mu poljubi.

Na praznik Dneva ostaje se je zbralo na vrhu precejšnje število planincev, ki so ogorčeno opazovali imenovanega brezvestneža. Še kopom 300 do 500 planik, od katerih so bile nekatere celo s koreninami izručene. Opozorili so ga, da je trganje takega števila cvetov prepovedano in za vsakega planinca nečastno, on pa se za vse to ni zmenil in je le dejal, da jih je lani oanesel prav tak šop domov.

Tako je uničeval lani, letos, prihodnje leto pa jih bo morda izručeval še več — in to en sam človek in če gre morda sam enkrat na leto na vrh.

Ni pa bil samo Drol ta dan na Rakitovcu, ki ni upošteval, da je trganje in uničevanje planinskega cvetja prepovedano. Bila so tudi razna mlada dekleta, za katerih imena sicer ne vem, ki so nosila polna naročja sleča in murk in tudi planink, na poti proti Prtovcu pa je venelo proč pomečano in nemo obtoževalo brezsrčnost današnje mladine.

Irena Schriffrer

ALI SI MORA POTROŠNIK SAM TEHTATI KRUH?

Na zadnjem zora volivcev na terenu 24 talcev so opozorili potrošnike, naj zahtevajo v trgovinah, da jim kruh tehtajo, ker je kontrola v enem dnevu v Ljubljani dobila za 17.000 dinarjev viška kruha na račun potrošnikov.

Ko sem šel 24. VII. k »Pecivru« na Poljanski cesti, da kupim pol kg kruha in rekel prodajalki, naj mi kruh tehtaja, mi je odgovorila: »Tukaj je tehtnica in si tehtajte.« Ne vem kaj je s tem mislila? Mogoče pokazati svojo prijaznost do potrošnikov? Moje mnenje je, da tehtanje kruha ni stvar potrošnikov, pač pa imajo ti pravico zahtevati od prodajalca, ki pa naj bo vsaj vljuden.

Milavec Franc,

Stare pravde 6, Ljubljana.

PRIPOMBE ŠVICAR-SKEGA TURISTA

Prejeli smo tole pismo nekega švicarskega turista Potujem čez Ljubljano v Opatijo.

Včeraj smo si v spremstvu vodiča ogledali vse lepote in znamenitosti našega glavnega mesta. Občudovali smo vaše slikarstvo v Narodni galeriji, prevzela nas je Moderna galerija in ob grobnici vaših narodnih herojev smo se

zapovrstilo slikali. Nato smo šli na Grad. Prav lepo ga restavrirajo. Čudili smo se le, da ga premirajo v kavarno in nočni lokal. Uživali smo panoramo bližnje in daljne ljubljanske okolice, zaužili smo tradicionalno slovensko narodno jed — nadevano papriko, večer pa smo zalili v baru pri Slonu. Z voditjem smo bili navdušeni zadovoljni, čeprav se ni hotel spuščati z nami v debato o barologiji. Naša družba je hotela na vsak način vedeti, zakaj so hari potrebni socialističnemu človeku. Odgovor je bil kratak: »Ta bar je namenjen izključno inozemcem.«

Takoj nas je vodil prepračil. Nagovoril je natakarja v materinemu jeziku — slovensko. Zaželel si je nekaj slovenskega. Nihče od strážarjev ni utregel njegovi želji. Vodil je posnel od jeze — seveda se nam je predhodno opravičil. Natakarji pa so mirno servirali mimo njega. Mi smo vedeli, zakaj gre, ob sosedi mi-zu so se pa neki tuji muzali. Končno smo se vsi skupaj smejali in vodil je nagovoril strážarja po angleško. Takoj je imel vse, kar je želel. Spogledal smo se in razpravliali o barskih kontrastih do absurda.

Sloveniji in Slovenci so nas presenetili z dostopno višino kulture. Lepot slovenske zemlje ne bomo kmalu pozabili. Želim si le, da bi natakarji v Slovenskem baru, prihodnje leto, ko vas zopet obiščem, poleg drugih jezikov obvladali tudi svoj materin jezik. O vljudnosti teh ljudi raje molčim.

Priatelji lepe knjige hite s prijavami v Prešernovo družbo

V Litiji poslujeta dve prijavnici za knjige Prešernove družbe. Upravnica podružnice DZB Breda Bučarjeva je zbrala doslej nekaj nad sto članov Prešernove družbe. Večina so vplačili naročnino takoj, na obročno plačevanje pa so se prijavili le člani sindikata Gozdne uprave iz Smartna pri Litiji, ki so se večinili skupno.

Poverjenica Prešern. družbe v Litiji je tudi bivša partizanka Dobrovoljčeva, ki je zadnje dni, ko se bliža zbiralna akcija h kraju, pridobila spet nekaj novih članov s Save in Kostrewniške doline.

Zanimivo pa je, da se v Litiji doslej ni pojavil še nihče na vezane izdave knjig. V bodoče bo treba sprejemati prijave za vezane knjige že v začetku vpisovanja. Te ugodnosti se naj bi poslužile predvsem knjižnice, kjer knjige zaradi izposojanj več trpe.

V Litiji so se aktivisti domnili, da bodo zdaj pred zaključkom akcije za vpis članov PD predlagali spiske in nato vse, ki so zaostali s prijavami, še osebno povabili k vpisu. Kakor je znano iz izkušnje iz prejšnjih let, mnogi odlašajo z vpisom, jeseni, ko knjige izidejo, pa se jeze, ker jih ne dobe več. (Ž).

K članku „Dolar po 3.450 din“

Po izidu članka »Dolar po 3450 dinarjev« v Slovenskem poročevalcu z dne 23. junija sem dlje čakal, da pove še kdo svoje mnenje o zavarovalni praksi pri nas. Kakal sem zaman. Tako sem se končno odločil, kajti v navedenem članku je nekaj ugotovitev, ki so nedvomno zgrešene. Tu ne mislim na kritiko sedanjosti ureditve našega zavarovalstva, saj je ta več kot utemeljena in so istega naziranja tudi mnogi zavarovalni uslužbenci ter zavarovalni strokovnjaki, ki menijo, da je treba zavarovalstvo dejansko prilagoditi novemu gospodarskemu sistemu. Pri tem je zanimivo, da je pisec članka tovarnišče prišel do teh ugotovitev po poti napaknih izjavljanj, saj je napadel konkreten primer, ne da bi bil ta napad utemeljen. Poskusil bom to trditev preprosto obrazložiti.

Zbir vseh zavarovalnih premij za določeno dobo pomeni hkrati zbir vseh odškodnin, ki jih bo zavarovalnica izplačala za vse v isti dobi nastale škode. Na tem preprostem načelu temelji tehnika zbiranja (pre-mije) in razdeljevanja (odškodnine) zavarovalnega sklada. Premijo določa verjetnostni račun. Če je na primer enoletna premija za požarno nevarnost nekega predmeta 2 promile od njegove vrednosti, to pomeni, da je verjetnost za nastanek in obseg požarne škode na tem predmetu kakor 2:1000; na tisoč takih predmetov bo povzročil požar v enem letu škoda v znesku 2 promile. Če plača zavarovalec v našem primeru samo 1 promilo od vrednosti zavarovanega predmeta ali če zavaruje samo polovično vrednost tega predmeta —

to je končno isto — je jasno, da dobi ob upoštevanju že omenjenega temeljnega načela zavarovalne tehnike prejemnik le polovico nastale škode. To je menda razumljivo.

Pri tem ni važno, ali je plačana premija ali se pozneje zaradi dviga cen zviša vrednost zavarovanega predmeta. Navadno zavarovanje namreč ne osebje rizika, ki je zvezan z možnostjo zvišanja cen. Dolžnost in v interesu zavarovalca samega je, da ob spremembi vrednosti zavarovane stvari zviša oziroma zniža zavarovalno vsoto. To je stvar čisto njegovega prostovoljnega preudarka. Takšna je praksa skoraj povsod po svetu in drugje s zavarovalnicami niti ne more biti. Zato je pisec članka pogrešil, ko je napadel takozvano podzavarovanje, izraženo v formuli: odškodnina je škoda krat zavarovalna vsota vloženo z zavarovalno vrednostjo.

Kapitalistične zavarovalnice imajo navado, da likvidirajo razmeroma majhne škode v celem znesku ne glede na zavarovalno vsoto. Toda, toliko bolj vneto si prizadevajo, izogniti se odškodninski obveznosti, ko gre za velike škode; pri tem jim pride vse prav in če je treba, naj-več tudi daleč v jaitu. Tak postopek nimam seveda ničesar skupnega z verjetnostnim računom in načeli zavarovalne tehnike.

Dodatniki se moram še »zaključnega« sporazuma, ki razodeva po mnenju člankarja negotovost DOZ o pravilnosti odmere odškodnine in li-

kvidacijskega postopka sploh. Zaključni sporazum res ni past, ki jo nastavi DOZ v svoji nesigurnosti »prevaranemu« zavarovalcu, temveč instrument, ki ga uporabljajo, kot je meni znano, vse zavarovalnice na svetu za dokončanje tistega pravnega razmerja med strankama, ki se začne z nastopom škodnega dogodka. Če med zavarovalnico in zavarovancem ni sporazuma o višini škode, o vrednosti zavarovanega in po škodi pridelane predmeta ter o višini odškodnine, odločbo o spornih točkah sodišče oziroma arbitraž, saj je pogodbeno razmerje med zavarovancem in zavarovalnico zasebno-pravna značaja (možna je tudi rešitev spora s takimenovanim izrednim sodnim postopkom). Če bi torej DOZ kar izplačal odškodnino v znesku, ki se mu zdi primeren, ne da bi dosegel z zavarovancem sporazuma, bi moral čakati eno leto, da bi vedel pri čem je; zahtevali bi zavarovalno pogodbo zastrajo namreč navadno po enem letu. Toda medtem pač izginejo ali vsaj obledijo stvari, ki omogočajo pravilno presojo o enem ali drugem stališču.

H koncu naj izrazim prepričanje, da je članek tov. št. 27 vendarle nedvomno pozitiven, saj je upravičeno poudarjal potrebo, da DOZ decentralizira in debilitratizira. Če bo ta članek spodbudil še druge, ki vidijo nepravilnosti in hočejo peispevati k odstranitvi vzrokov za te nepravilnosti, bo za dobro stvar opravil več, kot marsikateri učene, a večini ljudi nerazumljive razprave.

dr — en

ZAPISANI SPOMINI

Pred proslavo priključitve Primorske

Primorska se pripravlja na proslavo svoje osvoboditve in priključitve na obeltnico ustanovitve slavnega IX. korpusa. Ob teh pripravah stari partizani po vseh vaseh pridno pišejo spomine na narodnoosvobodilno borbo na Primorskem. Čeprav so mnogi pisani z okorno roko primorskega partizana in aktivista, zgovorno govorijo o izredni pozhrtvovalnosti in junakišk dejanjih Primorske v najtežjih dneh zgodovine naših narodov. Danes objavljamo nekaj spominov iz tolminskega okraja.

Sestanek OF v navzočnosti italijanskih orožnikov — Kako je nastala »Franja« — Zaskrbljenost partizanskih mamic zaradi prevelikih grmad polente — S prevaro rešili ranjence iz sovražnikovega obroča — Tridnevna borba Nemcev in domobrancev s proletarsko zastavo

Streli iz težke dražgoške borbe so se slišali vse tja na idrijsko stran pri Cerknem, kjer je narod živl v italijanskem suženstvu. Marca leta 1942 je Jakob Stucin-Cvetko v Cerknem začel organizirati ljudstvo. Dne 29. junija so se zbrali na Lahajnarjevi žagi pod Kolkom Andrej Lahajner, Janez Peternel in Cvetko. Na sestanku so sklenili, da bo vsak organiziral svojo trojko, da bodo začeli pobirati narodni davek v obliki prostovoljnih prispevkov. Tako se je širila organizacija in zajela vsa vas Novaki pri Cerknem (o tej

govorila ta kronika). Nato so se vrstili mnogi sestanki. Tistega v gostilni v Logu pred nosom italijanskih orožnikov se ljudje še najbolje spominjajo. Orožniki so namreč spraševali: »Zakaj se je zbralo toliko ljudi v gostilniški sobi? Toda aktivisti so imeli že pripravljen odgovor: »Les kliciramo!«

Ljudje pa so se na svojih sestankih temeljito pogovorili, kako pomagati partizanom, ki so se pojavljali v vasi. Terenci so pred nosom italijanskih karabinerjev izobesili slovenske zastave in raztresli številne take, pobirali prispevke za na-

rodni davek. Ljudje so radi dali. Ze v letu 1942 so ljudje dali 20.000 litr ljudskega posojila in 9650 litr narodnega davka. Od začetka leta 1943 do kapitulacije Italije pa je vas Novaki prispevala 36.200 litr narodnega davka, poleg tega pa še hrano za partizane in partizanske bolnišnice v vrednosti 900.000 litr.

V februarju leta 1943 je organizacija Osvobodilne fronte, ki se je močno vdsidrala v vasi, organizirala odhod prvih borcev v partizane, ki so postali že kar pravi gospodarji v krajih nad Cerknem in Idrijo.

Po kapitulaciji Italije so Nemci 30. oktobra bombardirali Cerkno, kjer je bila tudi partizanska bolnišnica, ki se je morala nekaj dni nato preseliti v Novake, kjer je ostala vse do nemške ofenzive. Tedaj so morali ranjene partizane evakuirati in pripraviti novo bolnišnico, ki bi bila bolj skrita. Stevilo ranjenecv se je večalo. Aktivist Ivan Peternel je predlagal partizanskemu zdravniku Petru, da bi uredili bolnišnico v Pasicah. Zdravnik je bil navdušen za to in tako so začeli takoj z delom. Delali so sami domačini. Zgradili so 11 barak. Organizirali so tudi javke pri kmetih za sprejem ranjenecv. Tako je nastala bolnišnica »Franja«. Bolnišnici je pomagala vsa vas pri prenosu ranjenecv, pri prevozu raznega sanitetnega materiala in zbiranju živih. Tudi

bližnja okolica Novakov je dala svoj delež za ranjene partizane. Tako kljub težkim sovražnim ofenzivam in kljub temu, da je za bolnišnico vedelo toliko ljudi, ni bila nikdar odkrita in je ostala kot svetel spomin zavesti primorskega ljudstva lepo ohranjena do današnjih dni.

Tudi v Starem selu se začelja zgodovina narodnoosvobodilne borbe z drugo polovico leta 1942. Septembra tega leta je začel tu pripravljati teren za osvobodilno borbo tovarniški

delavec Alojz Rukli-Kmetič, ki je s to nalogo tudi prišel iz Kranja v svojo rojstno vas. Skupaj s Petrom Skalarjem, známim organizatorjem narodnoosvobodilnega gibanja na Kobariškem in Bovškem, je organiziral v vasi Osvobodilno fronto. V decembru so Staroselci že začeli zbirati hrano za partizane. Tudi tu so ljudje radi dali vse, kar so si lahko odrgali od ust za svoje borbe. Hrano je pobiralo več mladik. Čeprav so po vasi hodile sovražnikove patrulje, so junaske mladinke hrano prenašale večinoma ponoči na dogovorjena mesta. Zato je bilo treba mnogokrat prebresti ledenozmrlo Idrijsko ali pa po več ur sopihati s težkim bremenom v strmo pobočje Vrha. Večkrat so prišli tudi sami partizani v vas po živce. Če so jim to onemogočile sovražne zasede, pa so bile silno zaskrbljene dobre partizanske mamic v vasi, ki niso vedele, kaj bi s celo grmado polente, ki so jo pripravile za junaske fante-partizane. Posebno dobro se v Starem selu še danes spominjajo, kako je Urbančičev France-Zonir prevahal živila za partizane sem in tja med italijanskim vojaštvom po Kobariđu. Zivila je naložil na voz drv in jih junaske od-peljal v Kobard. Zložiti bi jih moral pri Zganu, toda tu je bilo polno vojaštva. Ves Kobard je bil v nekakšni vojni pripravljenosti. Po mestu so hodile so-vražnikove patrulje, po 20 mož

delavec Alojz Rukli-Kmetič, ki je s to nalogo tudi prišel iz Kranja v svojo rojstno vas. Skupaj s Petrom Skalarjem, známim organizatorjem narodnoosvobodilnega gibanja na Kobariškem in Bovškem, je organiziral v vasi Osvobodilno fronto. V decembru so Staroselci že začeli zbirati hrano za partizane. Tudi tu so ljudje radi dali vse, kar so si lahko odrgali od ust za svoje borbe. Hrano je pobiralo več mladik. Čeprav so po vasi hodile sovražnikove patrulje, so junaske mladinke hrano prenašale večinoma ponoči na dogovorjena mesta. Zato je bilo treba mnogokrat prebresti ledenozmrlo Idrijsko ali pa po več ur sopihati s težkim bremenom v strmo pobočje Vrha. Večkrat so prišli tudi sami partizani v vas po živce. Če so jim to onemogočile sovražne zasede, pa so bile silno zaskrbljene dobre partizanske mamic v vasi, ki niso vedele, kaj bi s celo grmado polente, ki so jo pripravile za junaske fante-partizane. Posebno dobro se v Starem selu še danes spominjajo, kako je Urbančičev France-Zonir prevahal živila za partizane sem in tja med italijanskim vojaštvom po Kobariđu. Zivila je naložil na voz drv in jih junaske od-peljal v Kobard. Zložiti bi jih moral pri Zganu, toda tu je bilo polno vojaštva. Ves Kobard je bil v nekakšni vojni pripravljenosti. Po mestu so hodile so-vražnikove patrulje, po 20 mož

skupaj. Zato je France pri Zganu razložil le drva, živeč pa odpeljal nazaj čez ves Kobard in Kotlarju. Tu je srečno, kljub temu, da je bilo polno vojaštva, živeč le oddal, ki je od tod na prejemal na dogovorjeni kraj.

Maja 1943 so partizanske brigade krenile v Slovensko Benečijo. Do prve borbe je prišlo že na Stolu. Trajala je tri dni. Partizani so imeli 4 mrtve in 22 ranjenecv. Te so prenesli v grapo v Globočah. Dekleta iz Starega sela so jim prinesla okrepčila in jih obvezala. Toda komaj so se dekleta vrnila v vas, so to že obkolili kvsturini. Ti so tudi zasedli položaje nad vasjo tako da so bili v neposredni bližini ranjenecv. Med ranjenimi je bilo tudi več težje ranjenih, ki bi jih morali čimprej prenesti v zasilno bolnišnico. Toda kako, ko je bil okrog in okrog njih strujen gost sovražnikov obroč. Zato sta znana partizanska borca Joško in Skalar tvegala pokuz, ki se jima je posrečil. Ko je nad vas padal že mrak, sta se približala italijanskim stražarjem in vrgla bombo ter enega ubila. Vsi Italijani so zdrevli v tisto smer vasi, kjer je eksplodirala bomba, na drugi strani pa so medtem prenašali partizani svoje ranjene tovariše v zasilno bolnišnico v Suži. Med ranjenimi je bil tudi partizan Gašper, ki pa ga zaradi hudih ran niso mogli prenesti in je ostal štiri dni v

V Cerkovcih bo treba precej arondirati

Sekretar Socialistične zveze je poskušal prikriti viničarsko razmerje

Na Ptujskem polju je največ takšnih kmetov, ki jim bo nova podlaga zakona o zemlji-

čarsko razmerje. Okrajni komisiji, ki ga je zaslišala v prošnih občinskih ljudskega

V Cerkovcih so letos dokončno preuredili šole, ki je zdaj naj lepša enonadstropna stavba v vsej bližnji okolici. Dela so stala skoraj 2 in pol milijona dinov, 600 tisoč dinov so prispevali vašaši iz osemih vasi prav toliko so poklonile nekatere ustanove, milijon 300 tisoč dinov so si vašaši izposodili v ljubljanski mestni hranilnici.

škem maksimumu odvzeta zemlja, v občini Cirkovci, h kateri spada 8 vasi. Okrajna komisija za zemljiški sklad, ki dela tukaj že 14 dni, je doslej zaslišala 82 kmetov. Ugotovila je le 5 viničarskih razmerij. Po sedanjih podatkih bo odvzeto v vsej občini okoli 250 hektarov obdelovalne zemlje. Okrajni ljudski odbor namerava ustanoviti v tem kraju večje kmetijsko poselstvo. Tamkajšnji kmetje imajo v glavnem obdelovalno zemljo, ki je vsa v ravnini. Iz podatkov, ki jih je dobila zdaj komisija, je razvidno, da bodo odvzete parcele močno razdrobljene. Glede na to bo morala komisija za zemljiški sklad precej površin arondirati.

Vaški odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva je kmetom slabo tolmačil cba zakona. Temu se ni čuditi, saj se je celo sekretar odbora Jože Beranič iz Cirkovcev poskušal izogniti zakonu in zakriti vini-

čarstvo, ki je dal namreč napačne podatke. Takoj zvečer pa je poslal k viničarki svojega sina, ki jo je prepričeval, naj govori pred komisijo gospodarju v

Novice iz Prekmurja

Prekmurjski rojak Franc Sebanjič, ki je v letih po osvoboditvi več časa živel in delal med porabskimi Slovenci na Madžarskem in se sedaj udejstvuje kot publicist, je priredil v Murski Soboti uspelo predavanje o življenju in položaju na Madžarskem. Sotočanci, ki jih zanima življenje v neposredni bližini preko meje, saj imajo mnogi tam znane in sorodnike, so tovariša Sebanjiča pozneje v razgovoru vpraševali o raznih podrobnostih o življenju na Madžarskem, zlasti o življenju in sedanjem položaju porabskih Slovencev.

Strelska družina v Murski Soboti je začela graditi novo moderno strelišče po načrtu arh. Novaka. Strelski družini je dala prostor brezplačno v uporabo mestna občina.

Grd primer izkoriščanja je odkrilo socialno skrbstvo MLO Murska Sobotica pri kmetu Novaku Francu iz Kroga pri Murski Soboti, ki je hotel na račun svoje bivše dekle dobro živeti. Petdesetosemletni Čahuk Julijana je nad 30 let delala pri imenovanem kmetu, ki ima okrog 8 hektarjev zemlje. Po tolikih letih je Čahukovi Zavod za socialno zavarovanje oskrbel primerno pokojnino, vendar je Čahukova od 30.000 dinarjev

prid. Ko pa je komisija naslednjem dan obiskala viničarje, ki je viničarka Marija Ostrak povedala, da mora opraviti za to, ker izkorišča deputatno zemljo (0,18 hektara njive) in stanuje v viničariji, okoli 300 delovnih dni. Gospodar ji je plačeval delovni dan po 40 dinarjev, seveda brez hrane. Dejala je, da je bila vino, ki ga pridelala na gospodarstvu vinogradu, samo predlanskim, ko se je hotela odseliti v tovarno v Majšperku, kjer delajo njene hčere.

Glede na to so tudi kmetje, ki jih prizadene zakon o zemljiškem maksimumu, slabo sodelovali s komisijo. Po največ niso hoteli predlagati parcel, ki naj bi šle v zemljiški sklad. Izjavili so, naj o tem odloči komisija sama. Nekaj kmetov je pri zaslišanju reklo, da se bodo o odvzemu zemlje pogovorili doma z ženo in z otroki. Ko je nato občinski ljudski odbor na običajni način razglasil, naj kmetje svojo odločitev komisiji čim prej sporoče, s

Kulturnemu delu se je približala tudi mladina iz Srednjega Lipovca z igrano »Begunka«. S tem se je poživelo tudi delo mladinskih organizacij. Igre režira učiteljica Barba Jesenšek, pomaga pa ji kmečko dekle Vida Mirtičeva. Barba tudi letošnje počitnice preživlja pri igralcih na Ajdovcu, da jim bo pomagala uprizoriti »Miklovo Zlato«.

V mešanem zboru sodeluje 15 pevcev, ki po najrajši partizanske pesmi, saj jih spominjajo na težke v borbi preživeli dnevi v ajdovskih hribih.

V društveno življenje vključujejo tudi pionirje. Pri društvu je organiziran podmladek mladih sodelavcev. Pionirji so s starejšimi priredili že več nastopov na prireditvah, sami pa so nastopali z igrano: »Snežak, Cincin Marinka itd. V pionirskem zboru sodeluje 58 pevcev.

Šahovsko sekcijo vodi pionir Ivan Jarc. Tudi starejšim postaja

Čuvajmo se nalezljivih bolezni

Po ljudski govoric povzroča to bolezen zelo mali, komaj vidni mrčes, imenovani »klopi« ali »klošci«, domačini mu pravijo »veke« iz nemške besede »Zecke«. Samica tega mrčesa se zaje v kožo živali ali človeka in mu sesa kri, nakaže poči. Človek jo dobi največ od psov, potem na listnatih tleh. Mrčes odstranimo iz kože tako, da kanemo nanj kapljico bencina ali olja, če ga odtrgamo, ostane glavica v koži. Mrčes klošče povzroča srbeč, prenaša pa tudi bolezen n. pr. telesaško in povratno mrzlico.

Primarija infekcijskega oddelka celjske bolnišnice naprošamo, da pojasni vzrok, nastanek in razvoj te bolezni kakor tudi kako se mora vsak čuvati te nevarne bolezni.

V Litiji imajo nov limnigraf

Vodno stanje na reki Savi so začeli opazovati v Litiji že pred 105 leti. Vendar pri zatvornikih v Medvohah, ki so podatki. Do letos je bila vodmerska postaja tik litijskega mostu, sedaj pa so jo premestili k stanovanjski hiši opazovalca Staneta Potokarja v Podkraj nad Litijo.

Opazovalna hišica je prav dobro vidna že z litijskega mostu. V njej je limnigraf, aparat, ki sam beleži vodno stanje reke Save, in je najmodernejšega tipa (Otto). Litijška postaja beleži tudi temperaturo »savske vode«.

Dne 25. julija letos so savsko strugo zaplavlili pri zatvornikih v Medvohah. V strugo je dotekala le voda iz Ljubljane, Kamniške Bistrice, Besnice in nekaterih drugih manjših dotokov. Ugotovljeno je, da rabi Sava od Medvoh do Litije 20 ur. V času polne polne zapore pri Medvohah je pada Sava pri litijski vodmerski postaji za 10 cm pod normalo, vendar je teklo v tem času pod litijskim mostom vsako sekundo še vedno 50 kubičnih metrov savske vode. Najvišje vodostaj je bil v Litiji med polnočjo in 2. uro jutraj dne 26. julija.

Doslej je bila Sava najnižja 31. avgusta 1922, in sicer kar 26 cm pod normalo. Kljub temu je steklo mimo Litije na sekundo še po 24.200 l vode. Najvišje stanje pa je Sava na tem kraju dosegla 30. novembra 1925, ko se je dvignila za 4,90 m nad normalo in je valovilo pod mostom na sekundo po 2950 kubičnih metrov vode. To množico valovje je botalo ob stari stoletni litijski most in ga treslo v temeljih, vendar je most vzdržal. Seveda se je ogromna množina Sava razlila čez obrežje in poplavlila vse ozemlje okrog litijske stavbene kolonije pri bivšem glavarstvu in predljudi.

Z nogo je sunil v krizanteme. Sreča, je pomislil. Modra obzorja mladosti. Zlatosvetlo ravnovesje življenja, sreča! Bogleme, kje je ostalo vse to? »S teboj se začelja in s teboj neha,« je rekla Joan. »To je vendar čisto enostavno.« Ravic ni ničesar odvrnil. Kaj neki govori, je pomislil. »Saj mi boš kar zdajle rekla še, da me ljubiš,« je rekel potem. »Ljubim te.« Napravil je kretnjo. »Saj me komaj poznaš.« »Kaj pa ima to opraviti s tem?« »Veliko. Ljubezem — to pomeni nekoga, s katerim se hočeš postarati.« »O tem ničesar ne vem. To je nekdo, brez katerega ni moči živeti. To vem.« »Kje je kalvados?« »Na mizi. Prinesem ti ga. Kar sedi.« Prinesla je steklenico in kozarec in postavila to na tla med cvetlice. »Vem, da me ti ne ljubiš,« je rekla. »Potem veš ti več kakor jaz.« Naglo se je ozrla kvišku. »Ljubil me boš.« »Prav. Na to bova pila.« »Čakaj.« Natočila je kozarec in izpila. Nato ga je znova natočila in ga dala njemu. On ga je vzel in ga za trenutek obdržal. Vse to ni res, je pomislil. Na pol sanje v gineči noči. Besede, izgovorjene v temi — kje neki bi mogle biti resnične? Resnične besede potrebujejo veliko svetlobe. »Od kod pa več vse to tako natančno?« je vprašal. »Ker te ljubim.« Kako ravna s to besedo, je pomislil Ravic, Brez premisleka,

Iz življenja naših društev

Ajdovec. »Igrali bomo »Miklovo Zlato«. Hočemo pokazati, da znamo vak dan več. Ker nimamo primernega prostora, bomo igrali kar na prostem. Čeprav nas celodnevno delo na polju utruja, se ob večerih na igralnih vajah razvedrimo. Tako so pred dnevi pripovedovali mladi igralci iz Ajdovca. V društvu »France Prešeren« sodeluje nad 20 aktivnih članov, kmečkih fantov in deklet. Društvo ima le malo sobico z zasilnim odrom v osnovni šoli in zato bo treba misliti na gradnjo novega doma.

Navzlic temu so Ajdovčani v sezoni 1952-1953. leta uprizorili »Zupanovo Micko«, »Verigo«, »Izdajalca«, »Begunko« itd. Začutili so, da ni važno število vprizorjenih iger, ampak dobra vsebina. Dobra igra dvigne idejni nivo igralca, še bolj pa vzgojno vpliva na gledalce. V nekaterih igralcih je še ostalo nekaj stare miselnosti, poglabljanje v kulturno, prostovno delo pa jih bo prevzelo v dobre državljane.

Kulturnemu delu se je približala tudi mladina iz Srednjega Lipovca z igrano »Begunka«. S tem se je poživelo tudi delo mladinskih organizacij. Igre režira učiteljica Barba Jesenšek, pomaga pa ji kmečko dekle Vida Mirtičeva. Barba tudi letošnje počitnice preživlja pri igralcih na Ajdovcu, da jim bo pomagala uprizoriti »Miklovo Zlato«.

V mešanem zboru sodeluje 15 pevcev, ki po najrajši partizanske pesmi, saj jih spominjajo na težke v borbi preživeli dnevi v ajdovskih hribih.

V društveno življenje vključujejo tudi pionirje. Pri društvu je organiziran podmladek mladih sodelavcev. Pionirji so s starejšimi priredili že več nastopov na prireditvah, sami pa so nastopali z igrano: »Snežak, Cincin Marinka itd. V pionirskem zboru sodeluje 58 pevcev.

Šahovsko sekcijo vodi pionir Ivan Jarc. Tudi starejšim postaja

igra zanimiva. Tekmovanje med razredi je pripravilo mladim ljubiteljem veliko veselje. Kmetijska druga Dvor je dala mladim kulturnim delavcem 10.000 din, okrajni odbor Ljudske prosvete pa 5.000 din za nabavo kulturnega blaga in odrske zavese.

Otočec. Kult. prosvet. društvo v Otočcu je v sezoni leta 1952-53 uprizorilo 16 različnih iger. Premla pa gledajo na idejnost igr. Delovni človek je potreben zdravega humorja, dobra igra pa vzgojno vpliva na gledalce. V vseh občinskih okoliših Otočec je na novo oživelo šest mladinskih igralskih dručin, ki nastopajo z manjšimi igrami. Pri režiji pomaga šolski upravitelj Anton Lapajne. Mešani zbor v Otočcu je že večkrat nastopil s partizanskimi narodnimi pesmimi. Ljudsko knjižnico imajo zelo lepo urejeno. Vodi jo Šega Ivanka. Okrajni odbor Ljudske prosvete je podaril knjižnice 40 različnih knjig. V zadnjih dneh so mladi tumburaši dobili instrumente za tamburaški zbor. Pri učenju jim bo pomagal Slavko Strajnar. Za instrumente so sami zbrali 17.000 din, okrajni odbor Ljudske prosvete pa je prispeval 16.000 din. Društvo predseduje 74 letni Franc Florjancič, ki se še vedno zanima za vse vrste kulturnega izobraževanja.

Dol. Toplice. Kulturno društvo »Maks Henigman« v Dol. Toplicah je v l. 1952-53 uprizorilo igre: »Navaden človek«, »Gospa ministrca«, »Ugasle lučice«, »V Ljubljano jo dajmo«. Pionirji so igrali »Divjega moža«, »Mačeho in pastorko«, »Janka in Metko«. Društvo je z nastupiranimi igrami gostovalo v sosednih krajih ter tako krepilo kulturno prosvetno življenje med društvi. Igre režira Bajec Teodora. V Dol. Toplicah je pevski zbor utihnil, kar ne morejo dobiti pevovodje. Združeni mladinski pevski zbor, ki ga vodi učiteljica Bajec Teodora, je imel že več nastopov.

Šmarjeta. Mladina v Šmarjeti uprizarja igre, nastopa z narodnimi pesmi. Veliko zanimanje ima mladina do šahovske igre, ki vzgojno vpliva na mlade ljudi.

Vel. Loka. S pomočjo kmetijske zadruge so Velikoločani zgradili nov zadrudni dom, ki je vzgled in ponos vsej trebanjski okolici. V domu je dvorana z urejenim odrom. Važanost in kolektivno kmečke delovne zadruge je kulturno udejstvovanje nujno potrebno. Predpogoj za razvoj kulturnega življenja je potrebno organizacijsko okrepiti društvo, zato je nujno, da izvedete vsaj občni zbor. Sposobni Ločani le primate za delo!

Šentlovrenc. Tudi v Šentlovrencu imajo nov zadrudni dom. Vse pogoje za razvoj kulturnega življenja so ustvarili pevci in igralška družina. V sezoni 1952-53 so utihnil pevci, igralci so se le redko predstavili z manjšimi igrami. Pripravite se za zimsko sezono!

Zaletel Angela

Roparska tolpa - strah Šmarskega okoliša je prešla zaslužno kazen

Pri okrožnem sodišču v Celju je bila tridnevna razprava, na kateri se je zagovarjalo zaradi ropov in tatvin ter telesnih poškodb 8 obtožencev. Od sredine leta 1950 pa do druge polovice oktobra 1952 je bilo v območju občine Slončica pri Celju, Loka pri Zuzmu, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah in Preorje, izorjena cela orsta ropov in tatvin. Zlasti so si sledili ropi in tatvine v času, ko se je doma o Raktioncu nahajal Jože Selčič, ki je bil z Kar. lom. Zidanski vodja roparske drhali, pa do njegovega odhoda na odsluženje vojaškega roka jeseni 1952. Obtoženi so svoja dejanja izorževali oedno o nočnem času, skoraj o oseh primerih oboroženi in očišči tudi zakrknanti. Bili so tudi nasilni in so prestrašeni ljudem večkrat grozili s smrtjo. Obtožnica je očitala štirim obtožencem 23 ropov in tatvin ter hudu telesno poškodbo. Ropali in kradli so o največ primerih denar, iz urarske delavnice o Loka pri Zuzmu so odnesli 7 žepnih in 9 ročnih ur, kmetom so jemali denar, hišno perilo, obleko, zlatnino, iz zidanske vino, iz hlevov začne, perutnino. V noči od 29. na 30. maj 1952 so izoržali trgovino Kmetijske zadruge o Preorjari, iz katere so odnesli gotovino in raznega blaga za 340.000 dinarjev.

Štirje člani te tolpe pa so razpečali naravno blago in se pri tem ujele v vasi in tako je oša družba prišla v roke pravice.

Roparji so pred sodiščem znatno zločinsko početje pomečini spoznali, sa-

mo Karel Zidanski je ozirajno tajil. Zaradi ropov in tatvin so bili obsojeni: Jože Selčič na 12 let strogega zapor, Karel Zidanski na 6 let strogega zapor, Martin Zidanski na 1 leto strogega zapor, Miha Voga na 5 let strogega zapor. Zaradi razpečanja in prikrivanja nastopnega blaga so bili obsojeni Mirko Pestinšek na 2 leti in 10 mesecev strogega zapor, Albert Selčič na 4 leta in 4 mesece strogega zapor, Albin Johan na 3 mesece zapor, Rudolf Brečko na 3 mesece zapor. Zadnji, na dema se je kazen odložila za dve leti.

Izmed obtožnih so skrajno nenaradni družbi Jože Selčič, ki je pobesnil iz poiske in prestaja tudi triletno kazen strogega zapor, na katero je bil obsojen pri okrožnem sodišču o Celju 5. 9. 1952, in Jože Selčič, ki je leta 1949 bil blagajnik pri KZ o Slončici in tam pomenil denar. Takrat je bil obsojen na 1 leto odzema ma prostosti. Nato je bil o Radonljici »sladičnik Okrajnega podjetja za odkup in preskrbo gotovosti. Tam je kradel zavrano mu blago in bil pri sodišču o Radonljici obsojen na 9 mesecev zapor. Še preden je odšel o Radonljico, je o šmarskem okraju izoržil 2 rona in 1 loma, komaj pa se je ornil iz zapor, je zopet prišel z ropi in tatvinami.

M. C.

Dnevne vesti

KINO

KOLENDAR

Torek, 4. avgusta: Domček, Branko. Sreda, 5. avgusta: Marja, Minka. 4. VIII. 1953. Razpisitve 20 večanskih pravic v pariski skupščini.

4. VIII. 1875. — Umrl pisatelj pravljic Andersen. 4. VIII. 1890. — Umrl v Zagrebu hrvaški pesnik Ivan Mažuranič.

Obiščite razstavo idejnih osnutkov za trgovsko hišo podjetja Slovenija Avto, ki je v prostorih Kluba ljudskih poslancev MLO (Kresja). Razstava bo odprta ves teden dnevo od 8. do 18. ure. Vstop prost!

Primarij dr. Cirman Ciril ne ordinira do 1. septembra. Spec. za otroške bolezni dr. Tavčer — Konvalenke ne ordinira do 15. avgusta.

Obveščamo vse potnike in gosposarske organizacije, da smo s 1. avgustom 1953 znižali cene pri potniškem prometu, mesečnih vozovnicah in tovarnem prometu za 10 %.

V tovarnem prometu vršimo usluge za enosmerne vožnje 27 din za ton/km, za vožnje v obe smeri 22 din za ton/km.

Priporočamo se za naročila prevozov — Avtopodjetje ADRIA — Koper. 5589-d

Za razmaženo listo naročil v Kamniku vsek popoldne od 15. ure dalje sprejemamo upokojenca proti prejemnemu mesečnemu honorarju. Podrobne pogoje in oglašni oddelke pod »Postrežniki za službe«.

MOTOK je sigurno sredstvo proti moli, ker jih ne prestraši samo, da se selijo drugam, ampak jih uničuje. Zahtevajte MOTOK.

»POUR VOUS« krema je kličila no prežvekušana. Uporabljajte jo za sončenje, nogo lica in po britju.

Popraviljam poškodovane polivinil in nylon dežne plašče in preoblečimo gumbe. Stari trg 24 (lokal). 5673-d

OBVESTILA

OBVESTILO
S 1. avgustom 1953 odprjamo vsakodnevno redno avtobusno progo Stari trg—Crmelj—Kočevje in obratno z vozilom redom: Stari trg odhaja ob 5.30, Crmelj ob 6.15, Kočevje ob 7.00, odhaja ob 7.15; Crmelj ob 7.45, odhaja ob 8.15; Kočevje ob 8.45, odhaja ob 9.30; Stari trg ob 10.00.

S 5. avgustom pa odprjamo najkrajšo zvezo Dolanske metro. plač z morjem in sicer: Novo mesto—Kočevje—Dolnice in obratno z zvezo z vlakom proti Zagrebu ter Reki—Sisku s sledečim vozilom redom:

Novo mesto odhaja ob 6. uri; Kočevje ob 6.30, odhaja ob 8.15; Dolnice ob 8.45, odhaja ob 9.30; Kočevje ob 10.00, odhaja ob 10.30; Novo mesto ob 11.00.

Gozdarsko avtobusno podjetje Kočevje Avtobusni promet — Tel. št. 292.

OBVESTILO

Vsem bivšim borcev Kosovele, v Gradcu, Bazarovcu, Vojkove, Gregorčevce, Prešernove, II. brigade VDV, Tržaške in vsem borcem prekomorskih brigad.

Kakor je bilo že javljeno v časopisu, bo 5. in 6. septembra 1953 na Okrožni v Vipski dolini svečana proslava 10. obletnice ustanovitve primorskih brigad in 10. obletnice proglavitve o priključitvi Slovenskega Primorja k Jugoslaviji.

Zaradi tega ponovno pozivamo vse borce aktiviste, če še niso izvedli popisov borcev po vaseh, da s istim pooblaščenjem. Za aktivnost pri tej akciji so odgovorni vsi rezervni oficirji, člani odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Priloge: 1. seznam borcev po vaseh, 2. seznam rezervnih oficirjev, 3. seznam članov odborov ZB.

Pet let zapornica pri lastnem možu

Janec Dimic je dokaj močan posonec v Zagorici pri Vel. Gabru. V življenju se je trikrat poročil, nazadnje pred 16-timi leti s sedem let starejšo Marijo. Z vsako poroko je povečal svoje premoženje. S prvo ženo, ki mu je umrla na šestem porodu, je priženil posestvo, prav tako tudi z drugo, ki mu je umrla po treh letih zakona za jetiko. Tretja žena, s katero se je poročil, ko je bila stara že nad 50 let, mu je prinesla k hiši 80.000 din dote. Za tretjo ženo Marijo Dimic pa je takoj po poroki nastal v njegovi hiši pravi pek. Pretepanje je bilo na dnevnem redu tako, da je večkrat ušla z doma in se skrivala tudi po več dni brez hrane in strahu pred nasilnim možem. Kot sama pravi, je hotela že za stalno od njega, pa jo je župnik zmeraj pregovoril, da se je vrnila k možu in prenešala se naprej njegovo tiranstvo.

Pred petimi leti pa je Dimic sklenil, da mu žena, ki je danes stara že 70 let, ne bo več uhajala z doma. Zaprlo jo je v podstrešno sobico, iz katere se ni smela ganiti. Tu je v mrazu brez peči in potrebne obleke in posteljne odeje prebivala dobrih pet let. Pa še v tem domačem zaporu je bila večkrat tepena, enkrat celo tako, da ji je s polenom poškodoval roko in ker ni smela k zdravniku, se ji je roka posušila. Hrano so ji pri našli otroci njegovega prvega zakona kar na stopnicah, največkrat samo mrzel kronar. Čez dan sploh ni smela iz sobice, ponoči pa je on prihajal k nji in jo pretepal.

Za Dimičevo nečloveško ravnanje z listino ženo so končno zvedeli tudi organi ljudske oblasti in rešili popolnoma izčrpano, telesno in duševno uničeno Marijo Dimic na žalostno trpinčenje, moža pa spravili za zapah, kamor tudi spada. Zdravnik, ki je preiskal ubogo ženo, je ugotovil, da je vsa zbita od pretepanja, polna pluldb in poškodb, neozdravljiva bolna in seveda za vsako delo nesposobna. Dimic je priznal, da jo je res včasih tepel, to pa zato, ker ni hotela delati. Priznal je tudi, da je ženo okužil. Nečloveški